

Bruxelles, 20.7.2021
SWD(2021) 703 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

**Raportul din 2021 privind statul de drept
Capitol consacrat situației statului de drept din Bulgaria**

care însoțește documentul

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

**Raportul din 2021 privind statul de drept
Situația statului de drept din Uniunea Europeană**

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} - {SWD(2021) 706 final} -
{SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} - {SWD(2021) 709 final} -
{SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} - {SWD(2021) 712 final} -
{SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} - {SWD(2021) 715 final} -
{SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} - {SWD(2021) 718 final} -
{SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} - {SWD(2021) 721 final} -
{SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} - {SWD(2021) 724 final} -
{SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 726 final} - {SWD(2021) 727 final}

REZUMAT

În Bulgaria, reformele în domenii precum justiția și corupția, care au fost urmărite inițial de Comisia Europeană prin intermediul mecanismului de cooperare și de verificare (MCV), sunt în prezent urmărite în cadrul mecanismului privind statul de drept. Ca răspuns la Raportul din 2020 privind statul de drept, autoritățile bulgare au adoptat un plan de acțiune specific, care abordează aspectele cuprinse în toți cei patru piloni.

Reforma judiciară din Bulgaria este un proces gradual, cu implicații importante pentru independența sistemului judiciar și pentru încrederea publicului, dar există în continuare provocări. A intrat în vigoare o nouă lege privind procurorul general și adjuncții săi. Între timp, aceeași lege a fost contestată în fața Curții Constituționale, care a declarat-o neconstituțională. În consecință, se manifestă în continuare provocarea legată de asumarea răspunderii și de răspunderea penală a procurorului general. De asemenea, persistă preocupările legate de componența și funcționarea Consiliului Judiciar Suprem. O reformă în acest sens fusese propusă într-un proiect de constituție nouă, însă în cele din urmă, acesta nu a fost adoptat. Inspectorul general și inspectorii din cadrul Inspectoratului Consiliului Judiciar Suprem își continuă activitatea, în ciuda faptului că mandatul lor s-a încheiat în aprilie 2020. Regimul de promovare în cadrul sistemului judiciar reprezintă un motiv de îngrijorare, întrucât numirea judecătorilor în posturi de rang superior nu s-a realizat în conformitate cu procedura obișnuită a concursului general. În ciuda eforturilor legislative, digitalizarea justiției încă se confruntă cu întârzieri legate de punerea în practică. S-au făcut progrese semnificative în ceea ce privește eficiența sistemului de justiție administrativă.

Punerea în aplicare a reformelor instituționale privind combaterea corupției a fost consolidată. A fost aprobată noua strategie anticorupție pentru perioada 2021-2027, care cuprinde un nou set de priorități, și anume consolidarea capacității de combatere a corupției; sporirea gradului de responsabilizare a autorităților locale; și crearea unui mediu anticorupție care să poată oferi răspunsuri în timp util. Există în continuare provocări semnificative în ceea ce privește eficacitatea măsurilor legate de integritatea administrației publice, activitatea de lobby și protecția avertizorilor, în cazul cărora nu există o reglementare specifică. În pofida intensificării activității de investigare și a consolidării resurselor, numărul condamnărilor definitive în cazurile de corupție la nivel înalt rămâne scăzut și încă se așteaptă întocmirea unui bilanț solid cu privire la acest aspect.

În ceea ce privește pluralismul mass-mediei, cadrul legislativ bulgar se bazează pe o serie de garanții constituționale și măsuri legislative. A fost adoptată o nouă legislație pentru transpunerea Directivei serviciilor mass-media audiovizuale, care vizează consolidarea independenței autorității de reglementare pentru serviciile mass-media audiovizuale, Consiliul pentru mass-media electronică. Lipsa transparenței în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei rămâne o sursă de îngrijorare. Nu par să se fi înregistrat îmbunătățiri în ceea ce privește mediul de lucru și siguranța jurnaliștilor. Pandemia de COVID-19 a afectat pluralismul mass-mediei și protecția jurnaliștilor din punct de vedere economic, în special în cazul jurnalismului regional, dar nu au fost instituite măsuri de sprijin specifice.

În ceea ce privește sistemul de control și echilibru, utilizarea limitată a studiilor de impact și a consultărilor publice în cadrul procesului legislativ rămâne o preocupare, în special pentru proiectele de lege propuse de parlament. Preocupări similare se manifestă în continuare, de asemenea, în ceea ce privește practica introducerii de amendamente legislative importante

prin modificări aduse altor acte juridice fără legătură cu acestea, eludând cerințele în materie de consultare publică și studii de impact. Regimul de urgență instituit în legătură cu pandemia de COVID-19 este încă în vigoare. Au fost majorate resursele instituțiilor naționale pentru drepturile omului. Proiectul de lege privind finanțarea externă a organizațiilor neguvernamentale (ONG) a fost abandonat, dar spațiul civic național rămâne restrâns.

Mecanismul de cooperare și de verificare (MCV) a fost instituit odată cu aderarea la Uniunea Europeană în 2007, cu titlu tranzitoriu, pentru a facilita eforturile continue ale Bulgariei de a-și reforma sistemul judiciar și de a intensifica lupta împotriva corupției și a criminalității organizate¹. În conformitate cu decizia de instituire a mecanismului și așa cum a subliniat și Consiliul, MCV se va încheia atunci când vor fi îndeplinite în mod satisfăcător toate obiectivele de referință aplicabile Bulgariei². Ultimul raport MCV al Comisiei, adoptat în octombrie 2019, a menționat că Bulgaria și-a asumat o serie de noi angajamente și a concluzionat că progresele realizate în temeiul MCV sunt suficiente pentru a se constata îndeplinirea angajamentelor asumate de Bulgaria la momentul aderării sale la UE. Astfel cum a subliniat și Comisia, Bulgaria va trebui să continue să lucreze în mod consecvent la transpunerea angajamentelor menționate în raport în acte legislative concrete și la continuarea punerii în aplicare. Orice decizie privind încheierea MCV va ține seama în mod corespunzător de poziția exprimată de Consiliu și de Parlamentul European³.

I. SISTEMUL JUDICIAR

Sistemul judiciar al Republicii Bulgaria⁴ include un număr total de 182 de instanțe de drept comun și specializate. În general, instanțele de drept comun soluționează cauze pe trei grade de jurisdicție, sistemul acestor instanțe incluzând 113 instanțe districtuale, 28 de instanțe regionale și 5 curți de apel. Instanțele specializate includ instanțe militare, penale și administrative. Curtea Supremă de Casație este instanța de ultim grad de jurisdicție pentru cauzele judecate de instanțele de drept comun, instanțele militare și instanțele penale specializate, iar în cauzele administrative instanța de ultim grad de jurisdicție este Curtea Administrativă Supremă. Sistemul judiciar include de asemenea Parchetul, în timp ce Curtea Constituțională a Bulgariei nu face parte din acesta⁵. Parchetul are o structură unificată și este condus de procurorul general⁶. Bulgaria participă la Parchetul European. Consiliul Judiciar Suprem („CJS”) este cea mai înaltă autoritate administrativă din sistemul judiciar bulgar. Acesta este responsabil de administrarea sistemului judiciar și de asigurarea

¹ În urma concluziilor Consiliului din 17 octombrie 2006 (13339/06), mecanismul a fost instituit prin Decizia Comisiei din 13 decembrie 2006, JO L 354, 14.12.2006, p. 58.

² Concluziile Consiliului privind mecanismul de cooperare și de verificare, 12 decembrie.

³ Deși Parlamentul European a susținut inițial încheierea MCV (a se vedea scrisoarea președintelui Sassoli din 20 decembrie 2019 adresată președintei von der Leyen), acesta a adoptat în prezent o poziție diferită [a se vedea Rezoluția Parlamentului European din 8 octombrie 2020 referitoare la statul de drept și drepturile fundamentale în Bulgaria (2020/2793(RSP)]. În cadrul Consiliului, nu s-a ajuns la un consens cu privire la concluziile în această chestiune. În Raportul președinției din 13 decembrie 2019, președinția finlandeză a luat act de divizarea din cadrul Consiliului cu privire la calea de urmat în ceea ce privește Bulgaria.

⁴ Pentru o descriere a structurii sistemului judiciar, a se vedea, de exemplu, CEPEJ (2020), *Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States* (Studiul privind funcționarea sistemelor judiciare din statele membre ale UE).

⁵ A se vedea Raportul din 2020 privind statul de drept, capitolul consacrat situației statului de drept din Bulgaria, p. 2.

⁶ Articolele 126-128 din Constituție.

independenței acestuia. Judecătorii, procurorii și anchetatorii⁷ sunt numiți, promovați, transferați și destituiți de camera din care fac parte (Camera Judecătorilor sau Camera Procurorilor) din cadrul Consiliului Judiciar Suprem⁸. Consiliul Suprem al Baroului este un organism independent și autonom instituit prin lege⁹.

Independența

Nivelul perceput al independenței sistemului judiciar din Bulgaria rămâne scăzut în rândul publicului larg și mediu la nivelul întreprinderilor, înregistrând o ușoară scădere față de 2020. Numai 31 % din publicul larg consideră acest nivel ca fiind „relativ bun” sau „foarte bun”. În rândul întreprinderilor, nivelul perceput al independenței rămâne mediu, 43 % considerând că acest nivel este „relativ bun” sau „foarte bun”¹⁰. În ultimii cinci ani, nivelul perceput al independenței sistemului judiciar a rămas în mod constant scăzut în rândul publicului larg. În rândul întreprinderilor, nivelul perceput al independenței sistemului judiciar a fost foarte scăzut până în 2019 și, de atunci, în pofida unor fluctuații ușoare, continuă să se situeze la un nivel mediu.

Noua lege privind asumarea răspunderii și răspunderea penală a procurorului general și a adjuncților săi a fost declarată neconstituțională, existând în continuare provocări. Lipsa posibilității efective a unei anchete penale în privința procurorului general și a adjuncților săi reprezintă de mult timp o problemă, care a fost ridicată nu numai de Comisia Europeană¹¹, ci și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului¹² și de Consiliul Europei¹³. Combinația dintre competențele și poziția procurorului general¹⁴ în cadrul

⁷ Avizul CDL-AD(2019)031 al Comisiei de la Veneția, punctele 13-14: Majoritatea anchetatorilor sunt ofițeri de poliție, supravegheați din punct de vedere procedural de procurori; un număr mai mic de anchetatori au statutul de magistrați și lucrează la Serviciul național de investigații sau în unitățile de anchetă care fac parte din parchetele regionale. Din punct de vedere procedural, toți aceștia se află sub supravegherea procurorilor. Supravegherea procedurală înseamnă că toate deciziile unui anchetator pot fi anulate de un procuror supraveghetor. Procurorul supraveghetor se află la rândul său sub supravegherea unui procuror superior din punct de vedere ierarhic, până la nivelul procurorului general.

⁸ Plenul Consiliului Judiciar Suprem este compus din 25 de membri. Consiliul Judiciar Suprem este compus din Camera Judecătorilor și Camera Procurorilor. Camera Judecătorilor este compusă din șase judecători aleși *inter pares*, șase membri aleși de parlament și președinții celor două instanțe supreme, care au calitatea de membru *ex officio*. Camera Procurorilor este compusă din patru procurori și un magistrat cu sarcini de investigare, aleși *inter pares*, cinci membri aleși de parlament și procurorul general, care are calitatea de membru *ex officio*.

⁹ A se vedea Raportul din 2020 privind statul de drept, capitol consacrat situației statului de drept în Bulgaria, p. 3.

¹⁰ Figurile 48 și 50, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE. Percepția cu privire la independența sistemului judiciar corespunde următoarelor categorii: independență foarte scăzută (sub 30 % din respondenți consideră că nivelul de independență a sistemului judiciar este relativ bun și foarte bun); independență scăzută (între 30 % și 39 %), independență medie (între 40 % și 59 %), independență ridicată (între 60 % și 75 %) și independență foarte ridicată (peste 75 %).

¹¹ Raportul intermediar privind Bulgaria pentru anul 2019, [COM(2019)498], p. 6.

¹² CEDO, Hotărârea din 5 februarie 2010, Kolevi/Bulgaria, punctele 121-127, 129, 135 și 136.

¹³ Consiliul Europei, Supravegherea executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, Decizia CM/Del/Dec(2021)1398/H46-6 a Comitetului de Miniștri din 11 martie 2021 și CM/Notes/1398/H46-6 din 9-11 martie; Decizia CM/Del/Dec(2020)1377bis/H46-9 a Comitetului de Miniștri din 1-3 septembrie 2020 și CM/Notes/1377bis/H46-9 din 3 septembrie 2020. A se vedea, de asemenea, Rezoluția intermediară CM/ResDH(2019)367 a Comitetului de Miniștri din 5 decembrie 2019 și CM/Notes/1362/H46-6 din 3-5 decembrie 2019; Avizul CDL-AD(2019)031 al Comisiei de la Veneția.

¹⁴ Procurorul general poate anula sau modifica orice decizie dată de un procuror care nu a fost revizuită de un judecător. Mai mult, acesta poate detașa procurorii fără consimțământul acestora, pentru o perioadă de trei luni în cursul unui an calendaristic, și poate emite instrucțiuni scrise către procurori exclusiv cu privire la

Consiliului Judiciar Suprem¹⁵ are drept rezultat o influență considerabilă la nivelul parchetului, posibil la nivelul Consiliului Judiciar Suprem (atât în cadrul Camerei Procurorilor, cât și în plen) și la nivelul magistraturii¹⁶. La 29 ianuarie 2021, parlamentul a aprobat o lege privind executarea hotărârii pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului¹⁷ în cauza Kolevi, prin care se instituie un nou cadru pentru orice anchetă derulată împotriva procurorului general și/sau a adjuncților săi¹⁸. Prin noul mecanism, orice anchetă împotriva procurorului general și/sau a adjuncților săi este încredințată unui procuror special¹⁹. Orice refuz al procurorului special de a deschide o anchetă ar fi făcut obiectul unui control judiciar²⁰ în fața Tribunalului Penal Specializat în primul grad de jurisdicție²¹. Conform unora dintre sugestiile formulate de Consiliul Europei²², noua lege prevedea numirea procurorului special de către plenul Consiliului Judiciar Suprem, și nu de către Camera Procurorilor din cadrul consiliului. La 10 februarie 2021, președintele republicii a contestat constituționalitatea noii legi în fața Curții Constituționale²³. În consecință, plenul CJS a decis să suspende procedura de selecție a procurorului special în așteptarea deciziei Curții Constituționale²⁴. La 11 mai 2021, Curtea Constituțională a pronunțat o decizie prin care a declarat neconstituționale dispozițiile contestate de președintele republicii, considerând în consecință că întregul mecanism este neconstituțional²⁵. În plus, în urma unei recomandări din partea Comisiei, la 23 februarie 2021, autoritățile bulgare au solicitat un nou aviz din

aplicarea legii, inclusiv în cauze individuale. Procurorul general are, de asemenea, competențe considerabile asupra procurorilor șefi ai parchetelor de la nivel districtual și regional.

- ¹⁵ În cadrul Camerei Procurorilor (compusă din patru procurori și un magistrat cu sarcini de investigare, aleși *inter pares*, cinci membri aleși de parlament – toți aceștia fiind procurori sau magistrați cu sarcini de investigare aflați deja în componența camerei – și procurorul general), procurorul general, în calitate de membru *ex officio* și președinte, joacă un rol decisiv în ceea ce privește cariera procurorilor și procedurile disciplinare la care aceștia sunt supuși. În sesiune plenară, membrii Camerei Procurorilor votează de obicei în bloc, în sensul susținerii procurorului general.
- ¹⁶ Consiliul Europei, Supravegherea executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, CM/Del/Dec(2021)1398/H46-6 din 9-11 martie 2021. A se vedea, de asemenea, Raportul din 2020 privind statul de drept, capitol consacrat situației statului de drept din Bulgaria, p. 3.
- ¹⁷ CEDO, Hotărârea din 5 februarie 2010, Kolevi/Bulgaria.
- ¹⁸ Legea de completare a Codului de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 16 din 23 februarie 2021.
- ¹⁹ Acest procuror special urma să fie numit la propunerea a șase membri ai plenului Consiliului Judiciar Suprem sau prin autonomire pentru un mandat de cinci ani, cu o majoritate de 15 voturi (din 25) în plenul Consiliului Judiciar Suprem. În derularea anchetei, procurorul special ar fi putut să fie asistat de un magistrat cu sarcini de investigare din cadrul parchetului specializat. La finalul mandatului, procurorul special ar fi putut fi numit în funcția de judecător sau de magistrat cu sarcini de investigare ori ar fi putut rămâne în funcția de procuror, într-o funcție de același nivel cu funcția deținută în cadrul parchetului înainte de mandat sau într-o funcție mai înaltă. Procurorul special ar fi beneficiat de independență ierarhică și decizională. .
- ²⁰ Refuzul unui procuror de drept comun de a deschide o anchetă nu face obiectul controlului judiciar; acesta poate fi revocat numai de un procuror de rang superior.
- ²¹ Cazurile anchetate de procurorul special urmau să fie tratate de Tribunalul Penal Specializat în primul grad de jurisdicție, de Curtea de Apel Penală Specializată în al doilea grad de jurisdicție și de Curtea Supremă de Casație în ultimul grad de jurisdicție.
- ²² Consiliul Europei, Supravegherea executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, Decizia CM/Del/Dec(2021)1398/H46-6 a Comitetului de Miniștri din 11 martie 2021 și CM/Notes/1398/H46-6 din 9-11 martie. Proiectul de lege a luat în considerare unele dintre observațiile preliminare ale Direcției pentru drepturile omului din cadrul Consiliului Europei, transmise autorităților bulgare la 15 decembrie 2020, precum și la 18 și 19 ianuarie 2021.
- ²³ Cauza constituțională nr. 4 din 2021.
- ²⁴ Decizia plenului CJS, protocolul nr. 6 din 8 aprilie 2021.
- ²⁵ Decizia nr. 7 din 2021 a Curții Constituționale.

partea Comisiei de la Veneția²⁶ cu privire la această lege. Cu toate acestea, având în vedere decizia Curții Constituționale, avizul așteptat nu va fi emis. Consiliul Europei a identificat o serie de alte aspecte problematice referitoare la această lege²⁷. Acestea sunt cauzate de influența considerabilă exercitată de procurorul general²⁸, astfel cum se arată mai sus, care poate duce la controlul candidaturilor pentru postul de procuror special²⁹ și al numirii acestuia³⁰. La 11 martie 2021, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei³¹ a subliniat importanța reducerii influenței procurorului general în cadrul parchetului, precum și a oricărei posibile influențe exercitate de acesta în cadrul CJS³² și în cadrul magistraturii, astfel încât să se permită punerea în aplicare a unui mecanism eficace de investigare, inclusiv prin extinderea controlului judiciar în cazul oricărui refuz al unui procuror de a deschide o anchetă³³.

Lipsa controlului judiciar împotriva unei decizii a unui procuror de a nu deschide o anchetă ridică semne de întrebare. La 11 martie 2021, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei și-a reiterat recomandarea cu privire la introducerea controlului judiciar în cazul refuzului unui procuror de a deschide o anchetă, precum și cu privire la mecanismele prin care să se evite un volum de muncă suplimentar excesiv la nivelul instanțelor și al procurorilor³⁴. Această recomandare a fost formulată în contextul mecanismului de supraveghere consolidată al Consiliului Europei, declanșat în urma hotărârii pronunțate de

²⁶ În lipsa unor îmbunătățiri care să răspundă preocupărilor existente, Departamentul pentru executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului a declarat că noul mecanism ar trebui considerat ca fiind o soluție temporară.

²⁷ CM/Del/Dec(2021)1398/H46-6 din 9-11 martie 2021.

²⁸ Consiliul Europei, Supravegherea executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, CM/Del/Dec(2021)1398/H46-6 din 9-11 martie 2021. A se vedea, de asemenea, Raportul din 2020 privind statul de drept, capitol consacrat situației statului de drept din Bulgaria, pagina 3.

²⁹ Potențialii candidați care ocupă funcția de procuror ar putea avea temeri în ceea ce privește riscurile pentru cariera lor profesională în cazul în care procurorul general s-ar opune candidaturii lor, deoarece toți membrii Camerei Procurorilor din cadrul Consiliului Judiciar Suprem sunt, de asemenea, subordonați procurorului general [H/Exec(2021) din 9-11 martie 2021, Memorandum întocmit de Departamentul pentru executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului].

³⁰ Din cauza combinației dintre competențele și poziția procurorului general în cadrul Consiliului Judiciar Suprem, exercitarea votului cu o majoritate de 15 din 25 de voturi în sesiune plenară „nu face imposibilă influențarea de către procurorul general a numirii sau a carierei persoanelor responsabile de investigarea sa”, astfel cum se prevede în Rezoluția intermediară CM/ResDH(2019)367 a Comitetului. Într-adevăr, 11 membri (din 25) ai Camerei Procurorilor ar putea vota în bloc în apărarea intereselor procurorului general. Astfel, aceștia și-ar putea exercita dreptul de veto asupra deciziilor luate în plen sau ar putea obliga plenul să ia în considerare numai candidați acceptați de procurorul general. În plus, cu sprijinul celorlalți câțiva membri, prin intermediul unei „pârghii de facto” aflate în slujba procurorului general (CM/Notes/1398/H46-6), aceștia pot reprezenta componenta principală a majorității.

³¹ Decizia CM/Del/Dec(2021)1398/H46-6 a Comitetului de Miniștri:

³² La aceasta se adaugă și faptul că alegerea unui noi CJS va avea loc în 2022. În acest context, deși a declarat că mecanismul propus ar putea fi considerat doar o soluție temporară înainte de realizarea unei reforme mai ample, Consiliul Europei a sugerat introducerea unei duble majorități în plenul CJS pentru numirea procurorului special.

³³ Trebuie reamintit că, în trecut, au fost exprimate preocupări cu privire la posibilitatea introducerii unui control judiciar, deoarece o astfel de modificare ar aduce atingere competențelor constituționale ale parchetului. Odată cu introducerea, prin noua lege, a unui control judiciar asupra oricărui refuz de a deschide o anchetă împotriva procurorului general și a adjuncților săi, a fost înlăturată orice îndoială în această privință.

³⁴ A se vedea CM/Del/Dec(2021)1398/H46-6, punctul 3; CM/Del/Dec(2020)1377bis/H46-9, punctul 4; CM/Del/Dec(2019)1362/H46-6.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, conform căreia lipsa de eficacitate a anchetelor penale reprezintă o problemă sistemică³⁵.

Se manifestă în continuare preocupări legate de componența și de funcționarea Consiliului Judiciar Suprem. Situația în care numărul total al judecătorilor aleși *inter pares* nu este majoritar rămâne neschimbată³⁶. În plus, astfel cum s-a explicat la alineatul precedent, procurorul general are în continuare un rol decisiv³⁷ în cadrul Camerei Procurorilor³⁸ și își menține o influență semnificativă asupra plenului³⁹ și, posibil, și asupra Camerei Judecătorilor⁴⁰, de vreme ce membrii nespecialiști⁴¹ ai Camerei Judecătorilor aleși de parlament pot proveni și dintre procurori⁴². Practica de vot⁴³ demonstrează influența

³⁵ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 3 iunie 2015, S.Z./Bulgaria, 29263/12.

³⁶ CM/Rec(2010)12, punctul 27; Avizul CDL-AD(2020)035 al Comisiei de la Veneția, punctul 44; LSJ, articolul 16 alineatele (3) și (4) – Camera Judecătorilor din cadrul CJS (14 membri) este prezidată de oricare dintre membrii *ex officio*, de președintele Curții Supreme de Casație sau de președintele Curții Administrative Supreme. Șase dintre membri sunt aleși direct de către judecători, iar alți șase membri sunt aleși de parlament. Majoritatea poate fi atinsă, atât în plenul CJS, cât și în cadrul Camerei Judecătorilor, fără voturile judecătorilor aleși *inter pares*.

³⁷ Având în vedere funcția ocupată de procurorul general în cadrul parchetului și rolul său de președinte al Camerei Procurorilor, acestuia îi revine un rol decisiv în Camera Procurorilor și, prin urmare, exercită o influență importantă în plenul Consiliului Judiciar Suprem.

³⁸ LSJ, articolul 16 alineatele (3) și (4) – Camera Procurorilor (11 membri) este prezidată de membrul *ex officio*, procurorul general, și este compusă din cinci membri aleși de parlament, patru de către procurori și unul de către anchetatorii aleși *inter pares*.

³⁹ LSJ, articolul 30 alineatul (1) și articolul 32 – plenul CJS (25 de membri) este compus din membrii ambelor camere menționate anterior și este prezidat de ministrul justiției, care nu are drept de vot. Plenul CJS decide cu privire la proiectul de buget, la revocarea disciplinară din funcție și la propunerile de numire a președinților Curții Supreme de Casație și Curții Administrative Supreme și a procurorului general [LSJ, articolul 30 alineatul (2)]. Cele două camere iau decizii cu privire la numire, promovare, transfer și revocare din funcție, la aspecte legate de dobândirea și restabilirea mandatului și decid cu privire la sancțiunile disciplinare [LSJ, articolul 30 alineatul (5)]; majoritatea de votare pentru deciziile camerei judecătorilor este descrisă la articolul 33 alineatul (4) din LSJ.

⁴⁰ Avizul CDL-AD(2017)018 al Comisiei de la Veneția, punctul 19.

⁴¹ Membrii nespecialiști sunt membri electivi în sensul Legii privind sistemul judiciar.

⁴² LSJ, articolul 16 alineatul (3) prevede ca „alegerea pentru camere să aibă loc dintre judecători, procurori, magistrați cu sarcini de investigare, specialiști titulari de diplome universitare în domeniul științelor juridice, avocați și alți juriști cu o capacitate profesională și integritate morală ridicate, luând în considerare calificarea profesională și specializarea acestora.” – Deși în prezent nu există procurori în Camera Judecătorilor, se pare totuși că în anterioara Cameră a Judecătorilor unii membri erau foști procurori.

⁴³ Se pare că, în cazul deciziilor importante, există membri ai Camerei Procurorilor care votează în bloc, împreună cu membrii Camerei Judecătorilor aleși de parlament. A se vedea Decizia CM/Del/Dec(2021)1398/H46-6 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei; A se vedea, de asemenea, deciziile luate de plenul CJS – Protocolul nr. 24 din 2019, votul pentru alegerea procurorului general; Protocolul nr. 27 din 2019 privind repetarea votului pentru alegerea procurorului general; Protocolul nr. 26 din 2020 privind votul pentru încetarea discuției privind posibila inițiere a unei proceduri disciplinare împotriva procurorului general în urma unui semnal primit din partea unei organizații profesionale; Protocolul nr. 2 din 2021 privind votul pentru efectuarea unei analize cu privire la propunerea de încredințare a administrării unui imobil (complex de vară) Consiliului Judiciar Suprem, pentru nevoile Parchetului Republicii Bulgaria; Protocolul nr. 2 din 2021 privind votul pentru încredințarea administrării unui imobil (complex de vară) Consiliului Judiciar Suprem, pentru nevoile Parchetului Republicii Bulgaria; Protocolul nr. 3 din 2021 privind dezbaterăa votului și adoptarea unui model de reorganizare a structurilor judiciare de la nivel regional și a unei foi de parcurs, însoțită de un plan de acțiune pentru reorganizarea structurilor judiciare de la nivel districtual și de instanță de apel. A se vedea, de asemenea, un posibil model de vot în Camera Judecătorilor din cadrul CJS – Protocolul nr. 1 din 2021 privind voturile legate de noua hartă judiciară; Protocolul nr. 2 din 2021 privind voturile pentru posturile suplimentare de la nivelul instanțelor inferioare; Protocolul nr. 3 din 2021 privind voturile referitoare la modificările aduse limitelor regiunilor judiciare.

limitată asupra procesului decizional a judecătorilor aleși *inter pares* în CJS și influența potențială a procurorului general asupra CJS. Fără a aduce atingere progresului înregistrat ca urmare a reformelor anterioare⁴⁴, situația CJS rămâne în continuare o sursă de îngrijorare pentru Consiliul Europei⁴⁵ și pentru diverse părți interesate⁴⁶. Deși reformele au avut drept rezultat o componență mai echilibrată a CJS⁴⁷, implicarea procurorilor și, în special, a procurorului general în guvernarea judecătorilor continuă să ridice semne de întrebare⁴⁸. Încercarea de modificare a Constituției pentru a schimba componența CJS⁴⁹, prezentată în septembrie 2020, a fost menită să răspundă parțial acestor semne de întrebare⁵⁰. Necesitatea abordării problemei legate de componența CJS a devenit mai presantă, deoarece sistemul existent ar afecta atât viitoarele alegeri pentru membrii CJS, ca urmare a faptului că mandatele actuale ale acestora urmează să se încheie, dar și alte posturi importante din cadrul sistemului judiciar⁵¹. În ceea ce privește funcționarea CJS, o evoluție pozitivă a fost reprezentată de instituirea unui registru online al pozițiilor adoptate de CJS, inclusiv de plenul acestuia și de cele două camere, împotriva amenințărilor la adresa independenței sistemului judiciar⁵². Cu toate acestea, registrul cuprinde numai cazurile în care CJS sau alte organisme ale sistemului judiciar au adoptat o poziție, și nu toate cazurile de atacuri la adresa independenței sistemului judiciar, iar acest lucru este considerat insuficient de unele părți interesate⁵³. În plus, părțile interesate au indicat, de asemenea, cazuri în care o parte dintre

⁴⁴ Amendamente la Constituția Republicii Bulgaria (2015) – articolul 130a; Amendamente la LSJ (2016) – articolul 30 alineatul (1).

⁴⁵ Decizia CM/Del/Dec(2021)1398/H46-6 a Comitetului de Miniștri. A se vedea, de asemenea, Avizul CDL-AD(2020)035 al Comisiei de la Veneția, punctul 40.

⁴⁶ Contribuția biroului regional european al Oficiului Înalțului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, *Magistrats Européens pour la Démocratie et les Libertés* și a Fundației Institutului bulgar pentru inițiative legislative, la Raportul din 2021 privind statul de drept.

⁴⁷ Avizul CDL-AD(2017)018 al Comisiei de la Veneția, punctul 9.

⁴⁸ Avizul CDL-AD(2020)035 al Comisiei de la Veneția, punctul 42, Avizul CDL-AD(2017)018 al Comisiei de la Veneția, punctele 16, 17 și 19.

⁴⁹ Trebuie menționat că o modificare a componenței CJS presupune o revizuire a Constituției, care poate fi decisă fie prin procedură a Marii Adunări Naționale, astfel cum au încercat autoritățile bulgare la sfârșitul anului 2020, fie prin procedura ordinară simplificată a Adunării Naționale, astfel cum s-a întâmplat în cazul reformei realizate în 2015. A se vedea, de asemenea, Decizia nr. 3 din 2003 a Curții Constituționale, Decizia nr. 8 din 2005 a Curții Constituționale și Refuzul Curții Constituționale de a se pronunța în cazul nr. 7 din 2015.

⁵⁰ La 17 august 2020, prim-ministrul a anunțat într-un mesaj video că partidul său va propune un proiect de constituție. La 2 septembrie 2020, proiectul noii constituții a fost depus în parlament. La 18 septembrie 2020, președintele parlamentului a solicitat Comisiei de la Veneția un aviz cu privire la proiect. La 25 noiembrie 2020, parlamentul a votat împotriva proiectului noii constituții și, în cele din urmă, în decembrie 2020, Comisia de la Veneția a emis avizul cu privire la proiect.

⁵¹ Mandatul actualului CJS se încheie în octombrie 2022, iar noii membri vor fi numiți în conformitate cu procedura menționată anterior. Mandatul actualului președinte al Curții Supreme de Casație se încheie la 10 februarie 2022, iar noul președinte este ales în plenul CJS.

⁵² Registrul poate fi accesat la: <http://www.vss.justice.bg/page/view/106204>. Registrul include, de asemenea, funcțiile altor organisme ale sistemului judiciar, inclusiv ale șefilor de administrație și ale judecătorilor.

⁵³ La 24 octombrie 2020, în cadrul unui interviu, vicepreședintele Adunării Naționale de la acel moment a acuzat de părtinire judecători numiți la Curtea Supremă de Casație care se pronunțaseră într-o cauză care îl privea. La 3 noiembrie 2020, CJS a adoptat o poziție în apărarea judecătorilor, după ce i s-a solicitat acest lucru de către o organizație profesională. În octombrie 2020, un site web specializat în știri juridice a publicat o decizie a Curții de Apel Penale Specializate, prin care judecătorul din cadrul instanței de apel (care era, de asemenea, șeful administrativ al instanței) prezintă o apreciere personală a calităților profesionale ale judecătorului de primă instanță. O organizație profesională a solicitat CJS să adopte o poziție și să elaboreze criterii pentru limbajul admisibil pe care instanța superioară ar trebui să îl folosească astfel încât să nu pună în pericol independența obiectivă și subiectivă a instanței. Cu toate acestea, nu a fost adoptată nicio poziție și nu au fost elaborate criterii.

pozițiile adoptate de CJS sunt caracterizate ca fiind împotriva membrilor sistemului judiciar însuși⁵⁴.

Planul de acțiune adoptat pentru a aborda anumite provocări exprimate în Raportul din 2020 privind statul de drept se referă, printre altele, la reforma sistemului judiciar.

La 6 noiembrie 2020, guvernul a elaborat un plan de acțiune⁵⁵ pentru finalizarea reformei privind asumarea răspunderii și răspunderea penală a procurorului general, pentru îmbunătățirea funcționării și a componenței Inspectoratului Consiliului Judiciar Suprem⁵⁶, pentru revizuirea criteriilor care permit remunerarea suplimentară a magistraților și pentru a aborda provocările legate de independența sistemului judiciar.

A fost înființat un grup de lucru responsabil pentru o posibilă reformă a componenței și funcționării Inspectoratului Consiliului Judiciar Suprem.

Ca parte a planului de acțiune al guvernului, menționat anterior, în decembrie 2020, ministrul justiției a înființat un grup de lucru⁵⁷ însărcinat cu redactarea de modificări legislative prin care să se abordeze problemele legate de inspectorat, identificate ca reprezentând o îngrijorare atât în Raportul din 2020 privind statul de drept⁵⁸, și de către Comisia de la Veneția⁵⁹. În prezent, inspectoratul verifică activitatea sistemului judiciar, efectuează verificări ale integrității și ale unor eventuale conflicte de interese ale magistraților și propune inițierea procedurilor disciplinare referitoare la magistrații CJS. Inspectoratul este compus dintr-un inspector general și 10 inspectori, care sunt independenți și sunt aleși de Adunarea Națională⁶⁰. Mandatul grupului de lucru include o revizuire a controalelor de integritate, răspunderea disciplinară a magistraților, crearea unui sistem de prevenire în materie deontologică, declarațiile de avere și de interese⁶¹, precum și formalizarea practicii actuale care permite parlamentului să numească inspectorul general și inspectorii dintre persoanele nominalizate de sesiunile plenare ale curților supreme și de organizațiile profesionale⁶². Cu toate acestea, nu există un calendar specific pentru finalizarea modificărilor, iar preocupările legate de independența sistemului judiciar și de presiunea exercitată asupra judecătorilor, menționate în Raportul din 2020 privind statul de drept⁶³ și de Comisia de la Veneția⁶⁴, se manifestă în continuare. Inspectorul general și inspectorii continuă să își desfășoare activitatea în baza unui mandat care a expirat⁶⁵, în temeiul

⁵⁴ Declarația pronunțată de președintele Curții Administrative Supreme împotriva președintelui Curții Supreme de Casație, poziția din 8 mai 2020. Declarația pronunțată de Camera Procurorilor împotriva președintelui Curții Supreme de Casație, Protocolul nr. 16 din 13 mai 2020. A se vedea, de asemenea, Raportul din 2020 privind statul de drept, capitol consacrat situației statului de drept din Bulgaria, nota de subsol 37, p. 6.

⁵⁵ *Plan for the implementation of measures in response to the recommendations and the identified challenges in the European Commission's Rule of Law Report* (Plan de punere în aplicare a măsurilor întreprinse ca răspuns la recomandările și provocările identificate în Raportul Comisiei Europene cu privire la statul de drept) (planul de acțiune).

⁵⁶ A se vedea punctul de mai jos cu privire la posibila reformă a Inspectoratului CJS.

⁵⁷ A se vedea planul de acțiune adoptat de Consiliul de Miniștri; a se vedea, de asemenea, Ordonanța nr. LS-13-88/21.12.2020.

⁵⁸ Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 3.

⁵⁹ Avizul CDL-AD(2017)018 al Comisiei de la Veneția, punctul 58.

⁶⁰ Articolul 132a din Constituție.

⁶¹ Potrivit articolului 1a din LSJ.

⁶² Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 3.

⁶³ A se vedea Raportul din 2020 privind statul de drept, capitol consacrat situației statului de drept din Bulgaria, p. 7 și 8.

⁶⁴ Avizul CDL-AD(2017)018 al Comisiei de la Veneția, punctul 58.

⁶⁵ Procedura de alegere a unor noi inspectori și a inspectorului general ar fi trebuit să înceapă cel târziu la 9 februarie 2020, pentru inspectorul general și cel târziu la 14 ianuarie 2020 pentru inspectori [LSJ, articolul 44 alineatul (1)]. Această procedură nu a fost inițiată până în prezent. O situație similară a avut loc,

principiului continuității activității⁶⁶. Trebuie menționat că există și alte instituții care să afle în această situație: cinci alte autorități independente și de supraveghere funcționează în baza unui mandat expirat⁶⁷. În alte cazuri, modificările aduse normelor în materie de alegere și mandat au permis re alegerea automată a directorilor actuali ai acestor autorități⁶⁸.

Regimul de promovare a magistraților încă generează preocupări. În mod normal, magistrații sunt promovați după susținerea cu succes a unui concurs⁶⁹. Cu toate acestea, în practică, nu a fost organizat niciun concurs pentru promovarea judecătorilor de mai mult de trei ani⁷⁰. Pe lângă procesul normal de promovare prin intermediul unui concurs, există și o promovare a membrilor nespecialiști ai CJS la încheierea mandatului lor. Plenul Curții Supreme de Casație a contestat constituționalitatea noii legi în fața Curții Constituționale⁷¹, considerând că legea constituie caz de promovare automată. La 11 mai 2021, Curtea Constituțională a hotărât că legea care prevede promovarea membrilor nespecialiști ai CJS, la încheierea mandatului lor, este constituțională, deoarece CJS este în continuare implicat în luarea deciziei⁷². Părțile interesate au criticat absența unor concursuri periodice de promovare, precum și mecanismul de promovare a membrilor CJS⁷³. Absența concursurilor periodice a condus la sporirea numărului detașărilor. În special, părțile interesate au raportat că, începând din 2017, a crescut atât numărul judecătorilor detașați⁷⁴, cât și numărul detașărilor pe termen durat (pe bază de consimțământ)⁷⁵, uneori pentru perioade de până la 90-100 de luni sau mai mult⁷⁶, pentru a ocupa poziții de rang superior⁷⁷.

de asemenea, pe durata mandatului inspectorului general anterior, care și-a desfășurat activitatea în temeiul unei prelungiri *de facto* de doi ani a mandatului.

⁶⁶ Decizia nr. 13 din 2010 a Curții Constituționale în cazul nr. 12 din 2010, prin care curtea a statuat că principiul continuității se aplică organelor administrate colegial.

⁶⁷ Comisia pentru protecția datelor cu caracter personal, mandat expirat începând cu data de 16 aprilie 2019; Comisia pentru protecția consumatorilor, mandat expirat începând cu data de 27 martie 2020; Comisia pentru reglementarea energiei și apei, mandat expirat începând cu data de 20 aprilie 2020.

⁶⁸ La 11 februarie 2021, Adunarea Națională a adoptat modificări la Legea privind protecția concurenței, care au permis prelungirea cu încă doi ani a mandatului actualului director al organismului de supraveghere. Mandatul actual al directorului urma să expire în iunie 2021. A se vedea, de asemenea, Legea de modificare a Legii privind protecția concurenței – <https://www.parliament.bg/bg/laws/ID/163501>; Consiliul de administrație al Institutului Național pentru Administrarea Justiției (compus din cinci membri ai CJS, ministrul justiției și un membru din partea Ministerului Justiției) a modificat normele de numire a directorului institutului, permițând renumirea aproape automată a actualului director.

⁶⁹ Toate procedurile de concurență se desfășoară în conformitate cu termenii și condițiile din Legea privind sistemul judiciar.

⁷⁰ Concursuri ordinare de promovare au fost anunțate în cursul anilor 2018, 2019 și 2020, dar niciunul dintre acestea nu a fost finalizat (<http://www.vss.justice.bg/page/view/1878>).

⁷¹ Petiția din 20 decembrie 2020 adresată de plenul Curții Supreme de Casație către Curtea Constituțională – cazul nr. 15 din 2020.

⁷² Decizia nr. 6/2021 a Curții Constituționale în cazul nr. 15/2020.

⁷³ Contribuția *Magistrats Européens pour la Démocratie et les Libertés* la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 15.

⁷⁴ În 2017, erau 83 de judecători detașați; în 2018 erau 104 judecători detașați; în 2019, erau 144 de judecători detașați; în 2020, erau 202 judecători detașați. Pentru mai multe informații, a se vedea studiul realizat de Institutul pentru Economie de Piață (IME).

⁷⁵ În 2020, erau 59 de judecători detașați pentru o perioadă mai mare de 24 de luni. Pentru mai multe informații, a se vedea studiul privind detașarea magistraților realizat de Institutul pentru Economie de Piață (IME).

⁷⁶ A se vedea Registrul magistraților detașați de către instanțe din 10.12.2020, întocmit de CJS. A se vedea, de asemenea, contribuția Curții Supreme de Casație la Raportul din 2021 privind statul de drept.

⁷⁷ O astfel de practică distorsionată de detașare a fost raportată ca fiind utilizată pentru detașarea fără consimțământ în cadrul parchetului, ca presupusă sancțiune. Contribuția Institutului bulgar pentru inițiative

Standardele europene evidențiază promovarea pe bază de merit⁷⁸ și detașarea bazată pe consimțământ și cu titlu temporar, exclusiv în circumstanțe excepționale⁷⁹. O situație caracterizată de inexistența unor promovări periodice pe bază de merit poate afecta independența sistemului judiciar. De asemenea, au fost exprimate preocupări⁸⁰ în contextul reformării preconizate a hărții judiciare, în cadrul căreia judecătorii din instanțele districtuale, care ar deveni membri ai instanțelor regionale, ar fi promovați automat într-o poziție superioară⁸¹. Întrucât discuțiile se află într-un stadiu incipient, se poate organiza o consultare amplă cu privire la reforma hărții judiciare⁸². În plus, este important ca orice reformă a hărții judiciare să se bazeze pe o evaluare temeinică a efectelor sale probabile și să mențină independența sistemului judiciar și accesul la justiție⁸³.

CJS modifică în prezent criteriile pentru luarea deciziilor în materie de remunerare suplimentară. Pentru a răspunde preocupărilor exprimate de Consiliul Europei cu privire la marja largă de apreciere conferită președinților instanțelor privind remunerarea suplimentară a magistraților, au fost înființate două grupuri de lucru⁸⁴. Deși proiectul de norme a fost elaborat în martie 2020, acesta nu a fost dezbătut în plenul CJS și nu a fost făcut public⁸⁵. Prin urmare, este prea devreme să se aprecieze dacă preocupările identificate au fost abordate

legislative și a președintelui Curții de Casație la Raportul din 2021 privind statul de drept și informații primite în contextul vizitei de țară.

⁷⁸ CM/Rec(2010)12, punctul 44.

⁷⁹ Avizul CDL-AD(2017)018 al Comisiei de la Veneția, punctele 86 și 87.

⁸⁰ Peste 500 de judecători au semnat o scrisoare deschisă adresată CJS împotriva modelului ales pentru reformarea hărții judiciare. Reforma a fost criticată, de asemenea, de Consiliul Suprem al Baroului.

⁸¹ Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 15; Contribuția Curții Supreme de Casație la Raportul din 2021 privind statul de drept.

⁸² Ministerul Justiției a organizat o serie de discuții publice (14, 25 și 29 iunie 2021) cu privire la modelul propus de reformă a hărții judiciare, cu participarea unei game largi de reprezentanți ai diferitelor organizații profesionale din domeniul justiției, judecători ai Curții Supreme de Casație, avocați, instanțe locale, municipalități și reprezentanți ai ONG-urilor.

⁸³ Liniile directoare revizuite privind crearea hărților judiciare de susținere a accesului la justiție în cadrul unui sistem judiciar de calitate, adoptate la cea de-a 22-a ședință plenară a CEPEJ din data de 6 decembrie 2013.

⁸⁴ Potrivit informațiilor primite de autoritățile bulgare în legătură cu „planul de acțiune”, în baza unei decizii a plenului CJS privind protocolul nr. 26/22.10.20, punctul 32, a fost înființat un grup de lucru care să propună plenului CJS modificări și completări la Normele de stabilire și plată a remunerației suplimentare către magistrați, menit să stabilească criterii clare, obiective și transparente pentru definirea remunerației suplimentare și pentru limitarea marjei de apreciere conferite directorilor administrativi din sistemul judiciar. Grupul de lucru cuprinde membri ai Consiliului Judiciar Suprem, reprezentanți ai autorităților judiciare și ai administrației Consiliului Judiciar Suprem. Acest grup de lucru a decis să aștepte adoptarea normelor în temeiul articolului 233 alineatul (6) prima teză din LSJ (în funcție de volumul de lucru al organismului judiciar respectiv, Consiliul Judiciar Suprem poate stabili o remunerație suplimentară pentru judecători, procurori și magistrații cu sarcini de investigare), astfel cum au fost elaborate de grupul de lucru instituit prin Decizia privind Protocolul nr. 3/19.2.2020, punctul 1.1. și Protocolul nr. 7/27.5.20, punctul 4.1. a Comitetului pentru harta judiciară, sarcina de lucru și statisticile judiciare de pe lângă Colegiului judecătorilor din cadrul Consiliului Judiciar Suprem. Printr-o decizie din 22.6.2021, Colegiul Judecătorilor din cadrul Consiliului Judiciar Suprem a adoptat norme pentru stabilirea quantumului remunerației suplimentare în temeiul articolului 233 alineatul (6) prima teză din Legea privind sistemul judiciar. În continuare, normele adoptate trebuie să fie transmise Comitetului pentru buget și finanțe în cadrul sesiunii plenare a CJS și Comitetului pentru harta judiciară, sarcina de lucru și statisticile judiciare din cadrul Colegiului Judecătorilor pentru a acționa în conformitate cu competențele lor. Potrivit GRECO, sistemul aplicării remunerațiilor suplimentare pare a fi încă supus unei largi marje discreționare a deciziilor și riscului de influență necuvenită. *GRECO Fourth Evaluation Round – Evaluation report* (Runda a patra de evaluare GRECO – Raport de evaluare), recomandarea x, punctul 26; A se vedea, de asemenea, Avizul CDL-AD(2010)004 al Comisiei de la Veneția, punctele 46 și 51; Recomandarea CM/Rec(2010)1 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, punctul 55.

⁸⁵ Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 7.

în lumina recomandărilor Consiliului European. Este important ca orice modificare să ia în considerare aceste recomandări⁸⁶.

Registrul online privind apartenența magistraților la organizații profesionale a fost eliminat. Obligația magistraților de a-și declara calitatea de membru al unei organizații profesionale⁸⁷ a fost abrogată în 2020. La momentul publicării Raportului din 2020 privind statul de drept, baza de date online a magistraților care fac parte din asociații profesionale era încă disponibilă pe site-ul web al CJS. Între timp, autoritățile au răspuns acestei preocupări și, începând cu 14 ianuarie 2021, registrul nu mai este disponibil online.

Calitate

Cuantumul taxelor judiciare a fost redus pentru cererile introduse online. Prin modificările aduse Codului de procedură civilă, s-a prevăzut o reducere cu 15 % a taxei datorate atunci când cererea de protecție și de asistență este formulată pe cale electronică. Cu toate acestea, măsura este încă prea limitată pentru a putea reduce în mod substanțial taxele judiciare pentru inițierea procedurilor⁸⁸, deoarece se referă numai la dosarele depuse pe cale electronică, și nu la toate cauzele. În plus, această măsură nu vizează pragul pentru asistența judiciară⁸⁹ și nici nu scutește beneficiarii asistenței judiciare de la plata taxelor judiciare⁹⁰. Impactul reformei este periclitat și de lipsa digitalizării⁹¹. În plus, Comitetul ONU pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor a exprimat preocupări specifice privind accesul limitat la justiție al femeilor și fetelor⁹².

Au fost introduse modificări menite să permită utilizarea videoconferințelor în cadrul procedurilor civile, administrative și penale. La 17 decembrie 2020, au fost adoptate modificări la Codul de procedură civilă, la Codul de procedură administrativă și la Codul de procedură penală. Aceste modificări permit utilizarea videoconferințelor în procedurile civile și administrative, precum și în procedurile penale pentru colectarea probelor. Cu toate acestea, se pare că sistemul nu este încă pus în practică⁹³. Au fost anunțate îmbunătățiri

⁸⁶ Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind judecătoria: independență, eficiență și responsabilități, punctul 55: „Ar trebui evitate sistemele în care remunerația de bază a judecătorilor depinde de performanță, deoarece acestea ar putea crea dificultăți în ceea ce privește independența judecătorilor”.

⁸⁷ COM(2019)498, p. 6, nota de subsol 29; Avizul CDL-AD(2020)017 al Comisiei de la Veneția, punctul 29.

⁸⁸ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitol consacrat situației statului de drept din Bulgaria, p. 9. În ceea ce privește nivelul taxelor în cauzele civile și comerciale, a se vedea figurile 24 și 25, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁸⁹ În situația actuală a sistemului de asistență judiciară din Bulgaria, nici măcar persoanele ale căror venituri se află la nivelul pragului de sărăcie sau puțin sub acest nivel stabilit de Eurostat nu au dreptul la asistență judiciară. Figura 24, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁹⁰ Figura 25, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁹¹ În practică, în prezent nu există posibilitatea formulării unei cereri online; nu există posibilitatea de a participa la o audiere prin videoconferință; nu există posibilitatea formulării unei cereri online. Pentru mai multe informații, a se vedea figurile 39-45, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁹² Mai precis, în special din cauza corupției generalizate, a stigmatizării sociale, a inaccesibilității sistemului judiciar, a prejudecăților de gen în rândul agenților de aplicare a legii, inclusiv în rândul agenților de poliție, și a cunoașterii limitate, în rândul judecătorilor și al autorităților de aplicare a legii, a dispozițiilor Convenției din 1979 asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei. Contribuția biroului regional pentru Europa al Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 2.

⁹³ Figurile 39-44, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE; Informații primite, de asemenea, în contextul vizitei de țară. (de exemplu, Asociația Procurorilor din Bulgaria; Asociația Judecătorilor din Bulgaria).

suplimentare prin intermediul a două proiecte în contextul Planului național de redresare și reziliență al Bulgariei⁹⁴. În pofida acestor reforme și planuri, în prezent, personalul instanțelor și judecătorii nu pot lucra în condiții de siguranță de la distanță⁹⁵, iar comunicațiile electronice securizate sunt disponibile numai pentru comunicarea între instanțe, nu și pentru comunicarea între instanțe și alți profesioniști din domeniul juridic⁹⁶. Deși este posibil să se acceseze dosarele electronice pentru cauzele pendinte și închise și să se primească informații online cu privire la taxele judiciare, tot nu este posibilă inițierea de proceduri online, depunerea unei cereri online pentru obținerea asistenței judiciare, iar documentele oficiale ale instanței nu pot fi comunicate pe cale electronică⁹⁷. Proiectul „Dezvoltarea unui model pentru optimizarea hârtii judiciare a instanțelor și parchetelor din Bulgaria și a unui sistem informatic unificat pentru instanțe”⁹⁸, finanțat prin Fondul social european (2016-2020), cuprinde în total șapte activități, dintre care două sunt legate în mod specific de digitalizare și e-justiție⁹⁹. În absența unui proces complet de digitalizare¹⁰⁰, au fost exprimate preocupări cu privire la punerea în aplicare a sistemului informatic unificat pentru instanțe (UCIS). Pandemia de COVID-19 a evidențiat deficiențele sistemului judiciar național în domeniul digitalizării justiției. În timpul stării de urgență¹⁰¹, soluționarea cauzelor de pe rolul instanțelor a fost suspendată timp de o lună, cu excepția cauzelor urgente¹⁰². După ce starea de urgență a fost declarată de Consiliul de Miniștri la 13 martie 2020, Colegiului Judecătorilor din cadrul CJS a adoptat un nou mod de organizare a activității instanțelor pentru a limita răspândirea bolii. Cu toate acestea, s-au organizat audieri la distanță într-un număr foarte limitat de cauze, la inițiativa anumitor instanțe, iar munca de la distanță a reprezentat o excepție¹⁰³.

Au fost majorate resursele financiare și umane ale Tribunalului Penal Specializat. Tribunalului Penal Specializat în primul grad de jurisdicție, care se confruntă cu probleme legate de lipsa resurselor umane sau financiare, i-au fost alocate două posturi suplimentare de judecător¹⁰⁴. Acest lucru reprezintă o evoluție pozitivă care a răspuns unei preocupări

⁹⁴ Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 11. Trebuie menționat că the PNRR ar putea fi supus unor modificări ulterioare, iar aceste proiecte ar putea fi eliminate, în cele din urmă, din versiunea finală a planului.

⁹⁵ Figura 41, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁹⁶ Figura 42, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁹⁷ Figura 44, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

⁹⁸ Clarificare transmisă de CJS cu privire la planul de acțiune – digitalizare. În ceea ce privește UCIS, informațiile cuprinse în clarificarea mai sus menționată, precum și în declarațiile părților interesate în timpul vizitelor de țară, au evidențiat nemulțumirea judecătorilor și a personalului instanței, care a dus la suspendarea funcționării sistemului la 16.9.2020 (suspendare prelungită ulterior până la 31.12.2020) cu privire la noile cauze. Prin clarificarea transmisă de CJS, s-a anunțat că, prin decizie a plenului, toate instanțele vor relua judecarea cauzelor noi în perioada cuprinsă între 1.1.2021 și 1.6.2021.

⁹⁹ Proiectul „Conceperea și punerea în aplicare a unui sistem informatic unificat pentru instanțe – UCIS” și proiectul „Conceperea unui sistem informatic specializat pentru analizarea și monitorizarea factorilor legați de dezvoltarea socioeconomică a districtului judiciar și de volumul de muncă al instanțelor – SISMA”.

¹⁰⁰ Mai precis, părțile interesate au raportat că toate activitățile se desfășoară pe suport de hârtie și sunt apoi codificate în sistem. Consiliul Judiciar Suprem pune în aplicare o serie de proiecte finanțate din resurse bugetare și din fonduri externe pentru îmbunătățirea și consolidarea sistemului de e-justiție și pentru facilitarea accesibilității acestuia.

¹⁰¹ Camera Judecătorilor din cadrul CJS, sesiune extraordinară, Protocolul scurt nr. 9, 15 martie 2020.

¹⁰² Precum cele referitoare la reexaminarea arestării preventive sau luarea de măsuri de protecție a victimelor sau a copiilor. A se vedea, de asemenea, Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, „Pandemia de coronavirus în UE – Implicații pentru drepturile fundamentale”, p. 3.

¹⁰³ Contribuția Curții Supreme de Casație la Raportul din 2021 privind statul de drept.

¹⁰⁴ Reuniunea Camerei Judecătorilor, Protocolul nr. 3, 2 februarie 2021; Reuniunea Camerei Judecătorilor, Protocolul nr. 6, 23 februarie 2021. Camera Judecătorilor din cadrul CJS a respins propunerea Comisiei

exprimate în capitolul consacrat Bulgariei din Raportul din 2020 privind statul de drept. Conform raportării guvernului, investițiile în sistemul de justiție în ultimii ani au crescut¹⁰⁵.

Regimul aplicabil cabinetelor de avocatură a fost modificat printr-o nouă legislație. În februarie 2021, au fost operate modificări la Legea privind baroul, care au făcut posibilă înființarea de societăți de avocatură cu unic proprietar și au eliminat interdicția conform căreia avocații nu puteau deține funcția de director sau administrator al unei societăți comerciale¹⁰⁶. Prin aceste modificări se creează ocazia înființării mai multor cabinete de avocatură, iar acest lucru, la rândul său, ar spori concurența dintre avocați și ar permite un acces mai larg la practicienii din domeniul dreptului.

Eficiență

Eficiența justiției administrative continuă să se îmbunătățească. Nivelul de performanță al instanțelor administrative privind durata procedurilor se regăsește printre cele mai ridicate niveluri din UE¹⁰⁷. Cu toate acestea, lipsa datelor privind eficiența cauzelor civile și comerciale contencioase și necontencioase (din primul și al doilea grad de jurisdicție) nu permite o evaluare corespunzătoare a eficienței de ansamblu a sistemului judiciar¹⁰⁸. În ceea ce privește durata procedurilor la Curtea Supremă de Casație, Bulgaria are în continuare rezultate bune comparativ cu alte state membre¹⁰⁹. În plus, în ceea ce privește eficiența în domenii specifice ale dreptului Uniunii, procedurile se derulează cu rapiditate în domeniul comunicațiilor electronice și al protecției consumatorilor¹¹⁰.

II. CADRUL ANTICORUPȚIE

În urma reformei ample din 2017 și 2018, Bulgaria a înființat Comisia pentru combaterea corupției și confiscarea bunurilor dobândite ilegal (denumită în continuare Comisia anticorupție). Această comisie este responsabilă în principal pentru măsurile preventive, cât și pentru măsurile represive în ceea ce privește corupția la nivel înalt, pentru ținerea și gestionarea registrului public al declarațiilor de avere, pentru monitorizarea conflictelor de interese și acordarea de consiliere în acest sens, precum și pentru confiscarea bunurilor dobândite ilegal. Aceasta efectuează și evaluări instituționale ale riscului de corupție pentru a elabora planuri de acțiune specifice vizând integritatea instituțiilor. În urma acestor evaluări, recomandările adresate instituțiilor publice au caracter obligatoriu, iar acțiunile subsecvente trebuie raportate cu regularitate către Comisia anticorupție. Competența privind cazurile de corupție la nivel înalt a fost transferată Tribunalului Penal Specializat, în timp ce investigarea unor astfel de cazuri este efectuată sub supravegherea parchetului specializat.

Percepția experților și a cadrelor de conducere din mediul de afaceri este că nivelul corupției din sectorul public rămâne ridicat. În 2020, Bulgaria a obținut un punctaj de

pentru atestări și concursuri de pe lângă CJS de a nu alocă niciun post suplimentar Tribunalului Penal Specializat, iar ulterior a aprobat suplimentarea personalului Tribunalului Penal Specializat cu două noi posturi.

¹⁰⁵ Figurile 29-31, Tabloul de bord privind justiția în UE în 2021.

¹⁰⁶ Legea de modificare și de completare a Legii privind baroul – <https://www.parliament.bg/bg/laws/ID/163509>.

¹⁰⁷ Figurile 9 și 10, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE. Trebuie menționat că nu există o metodologie unitară pentru măsurarea acestei performanțe.

¹⁰⁸ Figurile 7 și 8, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

¹⁰⁹ Figura 8, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

¹¹⁰ Figurile 18 și 20, Ediția din 2021 a tabloului de bord privind justiția în UE.

44/100 în ceea ce privește indicele de percepție a corupției stabilit de Transparency International și se situează pe locul 19 în Uniunea Europeană și pe locul 69 la nivel mondial¹¹¹. Această percepție s-a menținut la un nivel relativ stabil¹¹² în ultimii cinci ani¹¹³.

Comisia anticorupție a continuat raționalizarea structurii sale organizatorice. Aceasta și-a raționalizat resursele financiare, care au fost majorate la începutul anului 2021¹¹⁴. De asemenea, a continuat să își sporească personalul, inclusiv prin recrutarea de noi inspectori în cadrul direcției responsabile de combaterea corupției. În 2020, Comisia anticorupție a confiscat bunuri dobândite ilegal în valoare de 6,2 milioane EUR¹¹⁵, iar 30 de persoane au fost sancționate pentru conflicte de interese. Comparativ cu 2019, s-a înregistrat o scădere (cu aproximativ 20 %) a numărului de inspecții efectuate, dar și a numărului raportărilor primite cu privire la presupuse încălcări legate de corupție¹¹⁶.

Noua strategie anticorupție pentru perioada 2021-2027 a fost adoptată în martie 2021. Pe baza învățămintelor desprinse din strategia anterioară, au fost stabilite noi priorități în ceea ce privește sectoarele cu grad de risc ridicat, inclusiv cu privire la: consolidarea capacității de combatere a corupției; sporirea gradului de responsabilizare a autorităților locale; și crearea unui mediu anticorupție care să poată oferi răspunsuri în timp util. Strategia conține, de asemenea, o listă cu obiective relevante, indicatori de performanță și entități responsabile pentru procesul de punere în aplicare¹¹⁷.

Planul de acțiune adoptat în noiembrie 2020 pentru a aborda anumite provocări exprimate în Raportul din 2020 privind statul de drept se referă, de asemenea, la aspecte privind corupția. Planul de acțiune vizează îmbunătățirea anchetelor și continuarea consolidării activităților realizate de Comisia anticorupție. În plus, astfel cum s-a anunțat în planul de acțiune, este în curs o dezbatere privind îmbunătățirea eficienței anchetelor și a proceselor. La 30 martie 2021, un grup de lucru a primit sarcina de a face recomandări de modificare a Codului penal în vederea îmbunătățirii eficienței anchetelor și a proceselor¹¹⁸.

În ciuda intensificării activității de investigare, rezultatele din perspectiva condamnărilor definitive în cauzele de corupție la nivel înalt rămân slabe, neexistând un bilanț solid al condamnărilor definitive. În 2020, Curtea Supremă de Casație a pronunțat 33 de decizii în raport cu numărul total al cauzelor de corupție. Deciziile au fost confirmate în 19 cauze; în 8 cauze, actele emise de instanța de apel au fost revocate și retrimise pentru reexaminare; în 4 cauze, deciziile instanței de apel au fost modificate și în 2 dintre acestea

¹¹¹ Transparency International, Indicele de percepție a corupției 2020, p. 2-3. Percepția cu privire la corupție corespunde următoarelor categorii: nivel de corupție scăzut (percepția în rândul experților și al cadrelor de conducere din mediul de afaceri cu privire la corupția din sectorul public are punctaje de peste 79); nivel de corupție relativ scăzut (punctaje între 79-60), relativ ridicat (punctaje între 59-50), ridicat (punctaje sub 50).

¹¹² În 2015, punctajul a fost 41, iar în 2020, a fost 44. Punctajul crește/scade semnificativ atunci când variază cu mai mult de cinci puncte, se îmbunătățește/se deteriorează (variază cu 4-5 puncte) și este relativ stabil (variază cu 1-3 puncte) în ultimii cinci ani.

¹¹³ Datele Eurobarometru privind percepția și experiența cetățenilor și a întreprinderilor cu privire la corupție, astfel cum au fost raportate anul trecut, sunt actualizate o dată la doi ani. Cel mai recent set de date este Eurobarometrul special 502 (2020) și Eurobarometrul Flash 482 (2019).

¹¹⁴ Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept.

¹¹⁵ 12 172 551,64 BGN.

¹¹⁶ Informații și contribuție din partea Comisiei anticorupție, primite în contextul vizitei de țară în Bulgaria.

¹¹⁷ Contribuția Comisiei anticorupție. A se vedea, de asemenea, proiectul de strategie națională de prevenire și combatere a corupției (2021-2027).

¹¹⁸ Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 1.

s-au reluat procedurile penale¹¹⁹. La 17 decembrie 2020, OLAF a recomandat recuperarea unei sume de aproximativ 6 milioane EUR în urma unui presupus abuz de putere în cadrul unui minister din Bulgaria¹²⁰. În cele din urmă, un bilanț solid al condamnărilor definitive în cazurile de corupție la nivel înalt este încă așteptat¹²¹.

Există puține dovezi cu privire la eficacitatea măsurilor legate de integritatea administrației publice. Punerea în aplicare a Codului de conduită pentru administrația publică¹²² cade în sarcina comisiilor de cercetare disciplinară instituțională din cadrul fiecărui serviciu public. Elaborarea standardelor etice de conduită a înalților funcționari (inclusiv a miniștrilor și primarilor), sistemele de verificare a integrității și de asistență pentru punerea în aplicare a acestora intră în sfera de competență a Comisiei anticorupție¹²³. Dispozițiile în materie de etică aplicabile parlamentarilor sunt prevăzute în Regulamentul de organizare și de procedură al Adunării Naționale¹²⁴, a cărui punere în aplicare cade în sarcina unei comisii din cadrul Adunării Naționale. În pofida faptului că au fost instituite dispoziții legale, nu există dovezi concrete cu privire la punerea în aplicare sau la eficacitatea acestora¹²⁵. În ceea ce privește membrii sistemului judiciar, nu există dovezi nici în legătură cu furnizarea de activități de formare în domeniul combaterii corupției, nici în legătură cu înființarea unui comitet consultativ în materie de etică. În ceea ce privește forțele de poliție, începând din 2021, Inspectoratul de pe lângă Ministerul de Interne a implementat un nou sistem de înregistrare video a acțiunilor ofițerilor de securitate și ale patrulelor rutiere¹²⁶. Probele privind încălcarea normelor de integritate, inclusiv cazurile de corupție, colectate prin intermediul unui instrument de înregistrare video, au fost utilizate pentru disciplinarea, sancționarea sau condamnarea ofițerilor de poliție din diferite departamente¹²⁷.

Este instituit un sistem de verificare a declarațiilor de avere și a conflictelor de interese. În 2020, Comisia anticorupție a efectuat 21 587 de verificări ale declarațiilor de avere și de interese ale persoanelor care dețin funcții publice de rang înalt (comparativ cu 9 900 de verificări efectuate în 2019), inclusiv ale persoanelor care au participat la alegerile locale¹²⁸.

¹¹⁹ Raportul anual privind activitatea Curții Supreme de Casație din 2020, p. 41-43.

¹²⁰ Comisia Europeană: Oficiul European de Luptă Antifraudă, *OLAF, recomandă recuperarea a aproape 6 milioane EUR în urma unui presupus abuz de putere în cadrul unui minister din Bulgaria* – COMUNICATUL DE PRESĂ AL UE nr. 04/2021.

¹²¹ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitol consacrat situației statului de drept din Bulgaria, p. 12. În plus, în iunie 2021, Departamentul de Trezorerie al SUA a impus sancțiuni împotriva anumitor cetățeni bulgari (printre care un fost parlamentar) pentru săvârșirea de acte de corupție, în conformitate cu US Global Magnitsky Act (Legea SUA aplicabilă la nivel mondial referitoare la cazul Magnițki). Departamentul de Trezorerie al SUA, Lista actualizată a resortisanților special desemnați – 2 iunie 2021.

¹²² Adoptat de Consiliul de Miniștri prin Rezoluția nr. 57 din 2 aprilie 2020. Rolul Codului de conduită al funcționarilor publici în sistemul de integritate din sectorul public este în prezent în curs de revizuire, cu sprijinul Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) în cadrul proiectului „Promovarea reformei administrației publice”.

¹²³ Articolul 32 alineatul (1) punctul 6 din Legea privind combaterea corupției și confiscarea bunurilor dobândite ilegal.

¹²⁴ Adunarea Națională a Republicii Bulgaria (2017), Regulamentul de organizare și de procedură al Adunării Naționale.

¹²⁵ Cum ar fi procedurile inițiate sau închise și deciziile luate de entitățile competente.

¹²⁶ Ministerul de Interne (prin intermediul unui proiect finanțat din Fondul pentru securitate internă al Comisiei Europene) a achiziționat un număr mare de camere video portabile, acestea fiind puse în funcțiune începând cu 2021.

¹²⁷ Raport privind securitatea internă: în perioada 2014-2020, au fost condamnați opt agenți de poliție de la unitatea rutieră. În completare, informațiile primite în contextul vizitei de țară efectuate în Bulgaria.

¹²⁸ În 2020, au fost depuse la timp 83 316 declarații de avere și de interese ale persoanelor care lucrează în administrația de stat (și anume cu 250 mai puține decât în 2019). S-au constatat încălcări ale normelor

Declarațiile sunt accesibile publicului prin intermediul Registrului înalților funcționari publici aflat pe site-ul web al Comisiei anticorupție. Măsurile în materie de conflicte de interese și incompatibilitate cu privire la funcționarii publici (aplicabile angajaților administrației publice centrale și locale) sunt definite în Legea funcționarului public, în Codul muncii, în Legea privind Ministerul de Interne, în Legea privind Agenția de Stat pentru Securitate Națională, în Legea vamală și în alte legi organice¹²⁹.

Activitatea de lobby este încă nereglementată în mod specific. Deși reglementarea activității de lobby face parte din planul național de acțiune ca răspuns la Raportul din 2020 privind statul de drept¹³⁰, se așteaptă încă întreprinderea unor pași concreți în acest sens.

Nu există o legislație specifică privind protecția avertizorilor. Cu toate acestea, legislația penală existentă¹³¹, aplicabilă martorilor, oferă *mutatis mutandis* protecție persoanelor care raportează cazuri de infracțiuni, inclusiv de corupție. Plângerile anonime nu sunt nici permise, nici protejate, astfel încât Comisia anticorupție nu este în măsură să folosească informații primite de la persoane necunoscute sau din surse nedivulgate.

Autoritățile au întreprins o serie de acțiuni pentru a contracara riscurile de corupție legate de măsurile luate cu privire la pandemia de COVID-19. Aceste măsuri vizează sectoare cu risc ridicat de corupție, cum ar fi sectorul sănătății și sectorul achizițiilor publice. Au fost utilizate proceduri de achiziții publice în regim de urgență, bazate în mod semnificativ pe folosirea procedurilor de negociere fără publicare și a procedurilor simplificate (și anume cu un singur furnizor sau cu un furnizor fără experiență anterioară dovedită sau fără capacitate corporatistă de a derula respectivul contract). Ca parte a abordării care a stat la baza politicii de combatere a pandemiei de COVID-19, reprezentanții Ministerului de Interne¹³², ai Ministerului Sănătății și ai autorităților de control se reunesc periodic pentru a face schimb de informații operative și pentru a decide cu privire la măsurile care trebuie luate, inclusiv cu privire la combaterea riscului de corupție. În cadrul Direcției

administrative în 46 de cazuri (ceea ce înseamnă o scădere cu 38 % față de 2019) și au fost aplicate sancțiuni în 2 cazuri (ceea ce înseamnă o scădere cu 50 % față de 2019). În 2020, inspectoratele interne au efectuat 4 750 de verificări (ceea ce înseamnă o scădere cu 23 % față de 2019). În 2020, au fost constatate 21 de încălcări administrative (față de 6 astfel de încălcări în 2019); au fost aplicate sancțiuni în 4 cazuri, iar în alte 9 cazuri s-a procedat la încetarea raporturilor de muncă din motive de incompatibilitate (aceiași număr ca în 2019). Pentru anul 2020, numărul declarațiilor de avere primite din partea înalților funcționari și prelucrate a scăzut cu aproximativ 36 % față de 2019. Numărul declarațiilor care nu au fost depuse sau care au fost depuse cu întârziere a crescut cu aproximativ 160 % în 2020, față de 2019. Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept.

¹²⁹ În 2020, Comisia anticorupție a efectuat 28 de verificări (față de 17 în 2019) cu privire la cazurile de conflicte de interese și de incompatibilitate. În 2020, au fost adoptate în total 30 de decizii de stabilire a unui conflict de interese, în timp ce în 2019 au fost adoptate 14 astfel de decizii. Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept. A se vedea, de asemenea, GRECO Fourth Evaluation Round – Second compliance report (Runda a patra de evaluare GRECO – Al doilea raport de conformitate), recomandările iii și iv, punctul 11. GRECO a concluzionat că au fost puse în aplicare în mod satisfăcător recomandările iii și iv cu privire la declararea averilor, declararea și constatarea conflictelor de interese și impactul acestora asupra prevenirii și depistării corupției.

¹³⁰ Astfel cum se menționează în Raportul din 2020 privind statul de drept, o analiză efectuată de Centrul național de cercetare parlamentară pentru perioada cuprinsă între aprilie 2017 și decembrie 2019 arată că aproape 37 % dintre actele juridice adoptate modifică alte acte prin amendamente, inclusiv prin dispozițiile tranzitorii și finale ale actului de modificare. Persoanele interesate își exprimaseră îngrijorări serioase cu privire la faptul că această practică nu numai că afectează negativ transparența procesului legislativ din Bulgaria, dar în unele cazuri ar putea indica o activitate de lobby ilegală.

¹³¹ Articolul 123 (privind protecția martorilor) din Codul de procedură penală.

¹³² Direcția Generală a Poliției Naționale.

Generale pentru Combaterea Criminalității Organizate din cadrul Ministerului de Interne a fost înființată o unitate distinctă responsabilă pentru combaterea corupției în sectorul asistenței medicale¹³³.

III. PLURALISMUL ȘI LIBERTATEA MASS-MEDIEI

Cadrul legislativ bulgar¹³⁴ se întemeiază pe o serie de garanții constituționale și măsuri legislative, precum Legea privind radioul și televiziunea¹³⁵. Legea privind accesul la informațiile publice reglementează accesul la informațiile publice și reutilizarea informațiilor din sectorul public. Autoritatea de reglementare pentru serviciile mass-media audiovizuale, și anume Consiliul pentru mass-media electronică (CME), este înființată și funcționează în temeiul Legii privind radioul și televiziunea.

A fost adoptată o nouă legislație pentru consolidarea independenței autorității de reglementare pentru serviciile mass-media audiovizuale, CME, și se iau măsuri pentru a spori resursele acesteia. În decembrie 2020, Adunarea Națională a adoptat Legea¹³⁶ de modificare a Legii privind radioul și televiziunea, pentru a transpune Directiva serviciilor mass-media audiovizuale revizuită (DSMAV). Acest lucru va consolida independența CME, în special prin asigurarea faptului că acesta va urmări interesul public și va lua măsuri pentru protejarea libertății și a pluralismului în exprimare și informare, precum și independența furnizorilor de servicii mass-media. Majorarea bugetului CME cu 574 867 EUR (1,12 milioane BGN), prevăzută în bugetul de stat pentru 2021, urmărește să răspundă preocupărilor exprimate în Raportul din 2020 privind statul de drept, în ceea ce privește insuficiența resurselor de care dispune CME pentru a-și îndeplini sarcinile în mod eficace¹³⁷. Deși aceasta este o evoluție binevenită, de curând, în martie și aprilie 2021, guvernul a redus bugetul alocat autorității de reglementare¹³⁸. În plus, rămâne de văzut dacă majorarea planificată a bugetului va fi adecvată având în vedere sarcinile suplimentare pe care le presupune punerea în aplicare a DSMAV revizuită¹³⁹.

Lipsa transparenței în ceea ce privește proprietatea asupra mass-mediei rămâne o sursă de îngrijorare. În pofida actualizării periodice a registrului public de servicii media liniare și neliniare ținut de CME, la care se face trimitere în Raportul din 2020 privind statul de drept, datele privind proprietatea asupra mass-mediei nu sunt încă pe deplin divulgate publicului. Unele părți interesate și-au exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că problema transparenței în mass-media poate fi agravată din cauza concentrării semnificative a sectorului de știri al mass-mediei, care a avut loc în 2020¹⁴⁰.

¹³³ Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 29.

¹³⁴ Clasamentul mondial al libertății presei întocmit de organizația *Reporters Without Borders* (Reporteri fără Frontiere) pentru anul 2021 plasează Bulgaria pe locul 112 din cele 180 de țări monitorizate, cu un loc în scădere față de anul trecut (ultimul loc în UE).

¹³⁵ Legea privind radioul și televiziunea.

¹³⁶ Publicată în Monitorul Oficial nr. 109/2020.

¹³⁷ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitol consacrat situației statului de drept din Bulgaria, p. 15.

¹³⁸ Decretul nr. 113/29.3.2021 și Decretul nr. 177/29.4.2021.

¹³⁹ Informații primite de la CME în contextul vizitei în țară.

¹⁴⁰ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Bulgaria și Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei (MPM) 2021, p. 12. În sectorul televiziunii, se înregistrează un nivel ridicat de concentrare (92 % din totalul cotei de piață este deținut de cei mai mari 4 proprietari). Cotele de audiență cumulate ale primelor 4 grupuri media în sectorul televiziunii (74 %) și ale primelor 4 grupuri media în sectorul radiodifuziunii (79 %) indică, de asemenea, un nivel ridicat de concentrare. Sectorul mass-mediei online este caracterizat de o lipsă a datelor precise.

Lipsa garanțiilor de reglementare care să asigure alocarea echitabilă și transparentă a publicității de stat¹⁴¹ continuă să fie sursă de îngrijorare. În plus, părțile interesate au atras atenția asupra faptului că rămâne problematică transparența în alocarea finanțării publice către agențiile de presă¹⁴².

Interferența politică în mass-media continuă să reprezinte o problemă presantă. Lipsa unei legislații care să interzică politicianilor și partidelor să dețină societăți mass-media pare a fi un factor important, un risc mai ridicat în acest sens înregistrându-se în sectorul canalelor de televiziune și al presei scrise¹⁴³. Autoritățile au prezentat un plan de acțiune care include acest aspect printre prioritățile vizate de Programul național de dezvoltare al Bulgariei pentru 2030¹⁴⁴. Cu toate acestea, nu au fost încă precizate măsuri concrete.

Pandemia de COVID-19 a afectat în mod negativ pluralismul mass-mediei și nu au fost puse în aplicare măsuri care să sprijine în mod direct sectorul mass-mediei. Pandemia a afectat pluralismul mass-mediei și protecția jurnaliștilor în special din punct de vedere economic, din cauza reducerilor și a întârzierilor la plata salariilor, situație care a avut un impact puternic asupra jurnalismului regional, astfel cum au subliniat părțile interesate¹⁴⁵. S-a semnalat că unele dintre instituțiile mass-media mai mici și regionale au dat faliment ca urmare a pandemiei¹⁴⁶.

Mediul de lucru și siguranța jurnaliștilor reprezintă în continuare o sursă de îngrijorare¹⁴⁷. Accesul la informațiile publice este în continuare dificil, iar jurnaliștii continuă să se confrunte cu presiuni politice și cu autocenzura¹⁴⁸. De la ultimul raport, pe Platforma Consiliului Europei pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor au fost înregistrate șase noi alerte privind atacuri la adresa jurnaliștilor și hărțuirea jurnaliștilor¹⁴⁹. Aici se include o alertă care a vizat cazul unui jurnalist care susține că a fost bătut de poliție și arestat timp de 24 de ore, caz pe care parchetul a refuzat să îl ancheteze. Celelalte alerte se referă la atacuri la adresa jurnaliștilor și la hărțuirea jurnaliștilor și a altor actori din domeniul mass-mediei, precum și la acțiuni în justiție abuzive. În plus, pandemia de COVID-19 a dus la suspendarea lucrărilor la foaia de parcurs, transmisă în martie 2020 autorităților bulgare de către *Reporters without Borders* (Reporteri fără Frontiere) pentru a aborda preocupările legate de libertatea presei în Bulgaria, inclusiv aspecte precum siguranța jurnaliștilor, accesul la informații, alocarea publicității de stat și a finanțării pentru mass-media¹⁵⁰.

IV. ALTE PROBLEME INSTITUȚIONALE LEGATE DE SISTEMUL DE CONTROL ȘI ECHILIBRU

Bulgaria este o republică democratică reprezentativă, cu un președinte ales în mod direct, o Adunare Națională unicamerală și o Curte Constituțională responsabilă de verificarea caracterului constituțional al legilor. Adunarea Națională are putere de decizie finală la

¹⁴¹ Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei 2021, Bulgaria, p. 15.

¹⁴² *Reporters without Borders* (Reporteri fără Frontiere), Bulgaria.

¹⁴³ Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei 2021, Bulgaria, p. 14.

¹⁴⁴ Ministerul Finanțelor (2019), Programul național de dezvoltare al Bulgariei pentru 2030.

¹⁴⁵ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Bulgaria.

¹⁴⁶ Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei (MPM) 2021, Bulgaria, p. 7.

¹⁴⁷ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitol consacrat situației statului de drept din Bulgaria, p. 17.

¹⁴⁸ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Bulgaria.

¹⁴⁹ Autoritățile nu au răspuns la niciuna dintre alerte. Consiliul Europei, Platforma pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor.

¹⁵⁰ *Reporters without Borders* (Reporteri fără Frontiere), Bulgaria.

adoptarea legilor¹⁵¹. Bulgaria are două instituții naționale pentru drepturile omului. În primul rând, Avocatul Poporului este un organ constituțional independent, ales de Adunarea Națională și însărcinat cu promovarea și protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În al doilea rând, Comisia pentru protecția împotriva discriminării este un organ care pune în aplicare politici în domeniile egalității de gen și al nediscriminării.

Încă nu este finalizată instituirea unui mecanism de monitorizare ulterioară. Astfel cum s-a menționat în raportul MCV din octombrie 2019¹⁵² și după cum s-a reamintit în Raportul din 2020 privind statul de drept, guvernul a decis să instituie un mecanism suplimentar, mai cuprinzător, pentru monitorizarea internă, având centrul în Consiliul de coordonare și cooperare („consiliul pentru monitorizarea ulterioară”). Consiliul are ca obiectiv evaluarea progresului Bulgariei în ceea ce privește reforma judiciară, combaterea corupției și a criminalității organizate, în mod independent, transparent și obiectiv¹⁵³. Activitatea consiliului ar urma să înceapă odată cu încheierea oficială a MCV. Cu toate acestea, înființarea Consiliului civic – un organ în cadrul Consiliului de coordonare și cooperare care include membri ai societății civile și cu privire la care a fost lansată o procedură de selecție – a fost suspendată, în așteptarea deciziei Curții Administrative Supreme cu privire la un apel formulat în această privință¹⁵⁴.

Planul de acțiune adoptat ca răspuns la Raportul din 2020 privind statul de drept cuprinde măsuri menite să abordeze unele dintre provocările identificate în ceea ce privește sistemul de control și echilibru. Aici se includ măsuri de majorare a fondurilor pentru instituțiile naționale pentru drepturile omului (NHRI) și măsuri de îmbunătățire a procesului decizional. Pentru măsurile din a doua categorie, au fost avute în vedere două inițiative, și anume elaborarea de orientări pentru studii de impact ex-post¹⁵⁵ și efectuarea de studii de impact ex-post cu privire la legile esențiale¹⁵⁶.

Un studiu recent confirmă utilizarea limitată a consultării publice și a studiilor de impact, în special în ceea ce privește legislația propusă de membrii Parlamentului. Un studiu realizat de Centrul național de cercetare parlamentară, care face parte din Adunarea Națională, examinează activitatea de legiferare a Adunării Naționale în perioada aprilie 2017-martie 2021¹⁵⁷. Principalele constatări confirmă numărul crescut de proiecte de lege propuse de parlamentari¹⁵⁸, în condițiile absenței consultării obligatorii a părților

¹⁵¹ Articolul 87 din Constituție: orice membru al Adunării Naționale sau al Consiliului de Miniștri are dreptul să propună un proiect de lege. Acesta este adoptat de Adunarea Națională după două lecturi. Proiectul de lege adoptat este trimis președintelui Republicii Bulgaria, care semnează un decret pentru promulgarea acestuia. Legea este publicată în Monitorul Oficial și intră în vigoare la trei zile de la publicarea sa, cu excepția cazului în care se prevede altfel. A se vedea, de asemenea proiectul recent de reformă a Constituției menționat la nota de subsol 40, care extinde dreptul la inițiativă legislativă, de asemenea, în favoarea consiliilor judiciare. Cu toate acestea, această inițiativă a fost ulterior retrasă din proiect.

¹⁵² COM(2019)498, p. 3.

¹⁵³ Decretul nr. 21 din 14 februarie 2020 a modificat intrarea în vigoare inițială a Decretului (nr. 240 al Consiliului de Miniștri din 2019) de instituire a mecanismului național de monitorizare.

¹⁵⁴ Apelul a fost formulat de ONG-ul afectat de anularea procedurii inițiale de selecție a așa-numitului Consiliu civic în cadrul mecanismului de monitorizare ulterioară.

¹⁵⁵ Adoptat prin Decizia nr. 885 a Consiliului de Miniștri din 3 decembrie 2020.

¹⁵⁶ Legile esențiale sunt definite de Consiliul pentru reformă administrativă, după un mandat de 5 ani, în conformitate cu Legea din 2016 privind actele juridice.

¹⁵⁷ Pentru mai multe informații, a se vedea <https://www.parliament.bg/pub/NCIOM/2021>.

¹⁵⁸ În cursul celei de a 44-a reuniuni a Adunării Naționale, peste 60 % dintre proiectele de lege au fost propuse de parlamentari. – *Study of the lawmaking activity of the National Assembly* (Studiu privind activitatea de legiferare a Adunării Naționale) (aprilie 2017-martie 2021), p. 9.

interesate, a unui studiu de impact și a verificării compatibilității cu legislația UE¹⁵⁹ care se aplică proiectelor legislative propuse de guvern. Autoritățile s-au angajat să respecte normele recent consolidate¹⁶⁰ și să continue practica guvernului de a prezenta parlamentului proiecte de lege însoțite de un studiu de impact complet sau parțial¹⁶¹. Totuși, aceste eforturi de îmbunătățire a calității studiilor de impact și a consultărilor publice nu vizează proiectele de lege propuse de parlamentari. În plus, în pofida faptului că efectuarea unui studiu de impact este o etapă obligatorie în procesul legislativ începând din 2016, intervenția legislativă se bazează pe expertiză științifică numai pentru un număr limitat de proiecte¹⁶². Pentru a aborda acest aspect, autoritățile s-au angajat să inițieze efectuarea de studii de impact ex-post cu privire la legislația esențială, sens în care Consiliul de Miniștri a adoptat orientări la 3 decembrie 2020¹⁶³. În plus, consultarea publică și feedbackul furnizat de părțile interesate reprezintă, de asemenea, parte integrantă a procesului. Cu toate acestea, majoritatea proiectelor legislative propuse¹⁶⁴ nu conțin informații cu privire la consultările publice sau la dezbaterile publice organizate de parlamentari sau guvernanți pentru a stabili problemele și motivele adoptării proiectului de lege¹⁶⁵. În plus, în motivele adoptării unei legi au fost incluse punctele de vedere ale unora sau ale tuturor părților interesate în cazul unui număr foarte mic dintre proiectele de lege propuse¹⁶⁶.

Practica de a introduce amendamente legislative importante prin modificări aduse altor acte juridice continuă să fie sursă de îngrijorare. Este aplicată în continuare tehnica legislativă constând în utilizarea dispozițiilor tranzitorii ale unui act juridic pentru a introduce modificări majore într-un alt act fără legătură cu acesta¹⁶⁷. Acest lucru confirmă preocupările exprimate în Raportul din 2020 privind statul de drept, întrucât astfel de modificări ignoră cerințele privind consultarea publică și studiile de impact¹⁶⁸. În plus, o altă tendință identificată în Raportul din 2020 privind statul de drept și care continuă să ridice semne de

¹⁵⁹ *Study of the lawmaking activity of the National Assembly* (Studiu privind activitatea de legiferare a Adunării Naționale) (aprilie 2017-martie 2021), p. 62.

¹⁶⁰ Metodologia pentru studiile de impact a fost actualizată în 2019. Consiliul pentru reformă administrativă (un organ consultativ al Consiliului de Miniștri) a aprobat noile modele și orientări privind studiile de impact în februarie 2021. De asemenea, guvernul publică lista studiilor de impact pe site-ul său web, pentru consultări. - www.strategy.bg.

¹⁶¹ Pe site-ul web al parlamentului se arată că proiectele de lege ale Consiliului de Miniștri conțin aceste documente.

¹⁶² *Study of the lawmaking activity of the National Assembly* (Studiu privind activitatea de legiferare a Adunării Naționale) (aprilie 2017-martie 2021), p. 16 și p. 20.

¹⁶³ Consiliul de Miniștri (2020), *Guidance for ex-post impact assessment* (Orientări pentru studii de impact ex-post).

¹⁶⁴ Pentru 93 % dintre proiectele de lege – a se vedea *Study of the lawmaking activity of the National Assembly* (Studiu privind activitatea de legiferare a Adunării Naționale) (aprilie 2017-martie 2021), p. 56 și 57.

¹⁶⁵ A se vedea referința anterioară...

¹⁶⁶ Pentru 9 % dintre proiectele de lege – a se vedea *Study of the lawmaking activity of the National Assembly* (Studiu privind activitatea de legiferare a Adunării Naționale) (aprilie 2017-martie 2021), p. 59.

¹⁶⁷ Pentru 37 % dintre proiectele de lege propuse, dispozițiile finale și tranzitorii au adus modificări altor acte legislative, ceea ce reprezintă o creștere cu 2 % față de precedentă Adunare Națională. *Study of the lawmaking activity of the National Assembly* (Studiu privind activitatea de legiferare a Adunării Naționale) (aprilie 2017-martie 2021), p. 46. (de exemplu, introducerea unor modificări la Codul penal prin intermediul Codului comercial maritim, preschimbând transportul nereglementat de persoane în infrațiuone, în ciuda faptului că acesta este deja pedepsit în temeiul legislației administrative).

¹⁶⁸ Raportul din 2020 privind statul de drept, capitoul consacrat situației statului de drept din Bulgaria, p. 19.

întrebare constă în practica legislativă de a adopta modificări majore între prima și a doua lectură în cadrul Adunării Naționale fără consultare publică¹⁶⁹.

Regimul stării de urgență instituit în legătură cu pandemia de COVID-19 este încă în vigoare. După adoptarea regimului „stării de urgență” aplicabil în perioada 13 martie-13 mai 2020¹⁷⁰, la 12 mai 2020 a fost adoptată o modificare la Legea sănătății¹⁷¹ prin care s-a introdus un nou regim de urgență („stare de urgență cauzată de epidemie”)¹⁷². La 13 mai 2020, Consiliul de Miniștri, la propunerea ministrului sănătății, a decis să declare stare de urgență cauzată de epidemie pe o perioadă de o lună, care a fost ulterior reînnoită de câteva ori și este încă în vigoare până la [31 iulie 2021]. Acest nou regim de urgență a fost examinat de Curtea Constituțională¹⁷³, care a decis la 23 iulie 2020 că regimul este conform cu Constituția¹⁷⁴.

Adunarea Națională a adoptat norme pentru asigurarea continuității activității în timpul pandemiei de COVID-19. Pentru a se adapta la situație, Adunarea Națională și-a continuat activitatea obișnuită, iar la 6 noiembrie 2020 a adoptat norme, adăugând opțiunea participării prin videoconferință la reuniunile plenare pentru parlamentarii aflați în izolare sau carantină obligatorie din cauza pandemiei de COVID-19¹⁷⁵. La 23 noiembrie 2020, 54 de parlamentari au contestat constituționalitatea acestor norme în fața Curții Constituționale¹⁷⁶, care le-a considerat compatibile cu Constituția¹⁷⁷.

Au fost majorate resursele financiare și umane ale instituțiilor naționale pentru drepturile omului. S-a majorat atât bugetul Avocatului Poporului, cât și bugetul Comisiei pentru protecție împotriva discriminării. Autoritățile bulgare au informat că previziunile bugetare pentru perioada 2021-2023 prevăd o creștere cu 10 % a fondurilor pentru personal în cazul ambelor instituții. În plus, în vederea îmbunătățirii capacității instituției Avocatului Poporului, proiectul de buget prevede cheltuieli suplimentare¹⁷⁸.

Nu s-au continuat demersurile cu privire la proiectele de lege privind creșterea transparenței finanțării externe a ONG-urilor. Proiectul de lege care a fost prezentat la

¹⁶⁹ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Bulgaria. De exemplu, a se vedea legea de instituire a mecanismului pentru asumarea răspunderii și răspunderea penală a procurorului general și a adjuncților săi, când modificările dintre cele două lecturi au fost introduse la termenul-limită și au fost aprobate imediat, fără a fi organizate dezbateri minuțioase. Acest proces poate fi analizat la <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/163448>.

¹⁷⁰ Adunarea Națională a Republicii Bulgaria (2020), Decizia de declarare a stării de urgență – 13 martie 2020, și Adunarea Națională a Republicii Bulgaria (2020), Decizia de prelungire a stării de urgență – 3 aprilie 2020. Această decizie a acordat puteri considerabile guvernului pentru a adopta toate măsurile necesare pentru soluționarea urgenței.

¹⁷¹ Legea de modificare și de completare a Legii sănătății.

¹⁷² Articolul 63 din Legea sănătății. Potrivit acestui nou regim, Consiliul de Miniștri poate declara stare de urgență cauzată de epidemie pentru o anumită perioadă de timp, la propunerea ministrului sănătății. Aceasta ar permite ca unele dintre măsurile adoptate în temeiul stării de urgență să continue să se aplice și ca altele noi să fie introduse, în pofida încheierii stării de urgență.

¹⁷³ La cererea președintelui republicii; Curtea Constituțională, cazul nr. 7 din 2020.

¹⁷⁴ Decizia nr. 10/2020 a Curții Constituționale din 23 iulie 2020 în cazul nr. 7/2020.

¹⁷⁵ Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 42 și 43.

¹⁷⁶ Curtea Constituțională, cazul nr. 13 din 2020.

¹⁷⁷ Decizia nr. 2/2021 a Curții Constituționale în cazul nr. 13/2020.

¹⁷⁸ Pentru mai multe informații, a se vedea Planul de acțiune cu măsuri de soluționare a preocupărilor exprimate în Raportul din 2020 privind statul de drept: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=1314>.

3 iulie 2020¹⁷⁹ și care urmărea să impună noi obligații asupra organizațiilor fără scop lucrativ a stârnit preocupări în rândul părților interesate¹⁸⁰ în ceea ce privește conformitatea acestuia cu dreptul Uniunii¹⁸¹. În urma publicării Raportului din 2020 privind statul de drept, nu au mai fost purtate dezbateri cu privire la proiectul de lege¹⁸². Cu toate acestea, spațiul civic rămâne restrâns¹⁸³, iar în unele cazuri, membrii societății civile par să fie supuși presiunilor, prin campanii de denigrare, intimidare și discursuri negative¹⁸⁴. În noiembrie 2020, cu ocazia evaluării periodice universale, Bulgaria a primit o serie de recomandări legate de necesitatea de a îmbunătăți spațiul civic și de a aborda chestiunile legate de intimidare și amenințări¹⁸⁵.

¹⁷⁹ Proiectul de lege 054-01-60 – Proiect de lege de modificare și de completare a Legii privind persoanele juridice fără scop lucrativ.

¹⁸⁰ Preocupările exprimate de părțile interesate în avizele lor publicate pe site-ul web al parlamentului, ca parte a procesului de adoptare a legilor, includ limitări ale libertății de asociere și liberei circulații a capitalurilor, precum și publicitatea înregistrării care ar putea rezulta, de asemenea, din actele de punere în aplicare (a se vedea contribuția Centrului bulgar pentru legislație nu-pentru-profit, Forumul bulgar de donații, Comitetul Helsinki - Bulgaria) – <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/157496>.

¹⁸¹ În aceeași ordine de idei, a se vedea Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 18 iunie 2020, Comisia/Ungaria, C-78/18.

¹⁸² Odată cu expirarea mandatului Adunării Naționale, expiră și proiectele de lege pendinte. Acestea pot fi reintroduse de următoarea Adunare Națională; cu toate acestea, procesul legislativ trebuie să fie reluat de la zero.

¹⁸³ A se vedea calificativul acordat de CIVICUS, Bulgaria. Calificativele sunt acordate conform unei scale care cuprinde cinci niveluri, definite după cum urmează: deschis, restrâns, obstrucționat, reprimat și închis.

¹⁸⁴ Informații primite în contextul vizitei de țară efectuate în Bulgaria.

¹⁸⁵ Contribuția biroului regional european al Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului la Raportul din 2021 privind statul de drept, p. 8 și 9.

Anexa I: Lista surselor în ordine alfabetică*

* Lista contribuțiilor primite în contextul consultării premergătoare elaborării Raportului din 2021 privind statul de drept este disponibilă pe <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

Adunarea Națională a Republicii Bulgaria (2017), *Rules of organisation and procedure of the National Assembly* (Regulamentul de organizare și de procedură al Adunării Naționale) (<https://www.parliament.bg/en/rulesoftheorganisations>).

Adunarea Națională a Republicii Bulgaria (2020), *Decizia de prelungire a stării de urgență – 3 aprilie 2020* (<https://www.parliament.bg/bg/desision/ID/157396>).

Adunarea Națională a Republicii Bulgaria (2020), *Decizia de declarare a stării de urgență - 13 martie 2020* (<https://www.parliament.bg/bg/desision/ID/157374>).

Agenția pentru Drepturi Fundamentale (2020), *Coronavirus COVID-19 outbreak in the EU Fundamental Rights Implications* (Pandemia de coronavirus în UE – Implicații pentru drepturile fundamentale) (https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/bulgaria-report-covid-19-april-2020_en.pdf).

Agenția pentru Drepturi Fundamentale (2021), *Legal environment and space of civil society organisations in supporting fundamental rights in Bulgaria* (Mediul juridic și spațiul organizațiilor societății civile în sprijinul drepturilor fundamentale în Bulgaria).

Biroul regional european al Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului (2021), *Contribuția biroului regional european al Oficiului Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

Centrul bulgar pentru legislație nu-pentru-profit (2021), *Contribuția Centrului bulgar pentru legislație nu-pentru-profit la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

Centrul pentru pluralism și libertate în mass-media (2021), *Media pluralism monitor 2021 – Report on Bulgaria* (Instrumentul de monitorizare a pluralismului mass-mediei – Raport pentru Bulgaria).

CEPEJ (2013), *Revised Guidelines on the Creation of Judicial Maps to Support Access to Justice within a Quality Judicial System* (Liniile directoare revizuite privind crearea hărților judiciare de susținere a accesului la justiție în cadrul unui sistem judiciar de calitate) (<https://rm.coe.int/european-commission-for-the-efficiency-of-justice-cepej-revised-guidel/168078c492>).

CEPEJ (2020), *Study on the functioning of the judicial systems in the EU Member States* (Studiu privind funcționarea sistemelor judiciare din statele membre ale UE).

Civicus, *Monitor tracking civic space – Bulgaria* (Instrumentul de monitorizare a spațiului civic – Bulgaria) (<https://monitor.civicus.org/country/bulgaria/>).

Comisia Europeană (2019), *Raport al Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele realizate de Bulgaria în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare*, COM(2019) 498.

Comisia Europeană (2020), *Raportul din 2020 privind statul de drept - Situația statului de drept în Uniunea Europeană*

Comisia Europeană (2021), *Tabloul de bord privind justiția în UE*.

Comisia Europeană: Oficiul European de Luptă Antifraudă, OLAF, recomandă recuperarea a aproape 6 milioane EUR în urma unui presupus abuz de putere în cadrul unui minister din Bulgaria – Comunicat de presă al UE nr. 04/2021 (https://ec.europa.eu/anti-fraud/media-corner/news/01-02-2021/olaf-recommends-recovery-nearly-eu6-million-after-alleged-abuse-power_en).

Comitetul Helsinki - Bulgaria (2021), *Contribuția Comitetului Helsinki - Bulgaria la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

Comunicat de presă din partea Curții Supreme de Casație privind Institutul Național pentru Administrarea Justiției - <http://www.vks.bg/novini/nip.html>

Comunicat de presă privind scrisoarea deschisă adresată CJS împotriva modelului ales pentru reforma hărții judiciare, semnat de peste 500 de judecători. - <https://news.lex.bg/564>

Consiliul de Miniștri (2020), *Guidance for ex-post impact assessment* (Orientări pentru studii de impact ex-post). (<https://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?lang=bg-BG&categoryId=&Id=320&y=&m=&d>).

Consiliul Europei, Platforma pentru promovarea protecției jurnalismului și a siguranței jurnaliștilor (<https://www.coe.int/en/web/media-freedom/bulgaria>).

Consiliul Europei: Comisia de la Veneția (2010), *Report on the Independence of the Judicial System Part I: The Independence of Judges* (Raport privind independența sistemului judiciar, partea I: independența judecătorilor), [CDL-AD(2010)004].

Consiliul Europei: Comisia de la Veneția (2017), *Bulgaria - Opinion on the judicial system act* (Bulgaria – Avizul privind Legea sistemului judiciar), [CDL-AD(2017)018].

Consiliul Europei: Comisia de la Veneția (2019), *Bulgaria - Opinion on draft amendments to the Criminal Procedure Code and the Judicial System Act, concerning criminal investigations against top magistrates* (Bulgaria – Aviz cu privire la proiectul de amendamente la Codul de procedură penală și la Legea privind sistemul judiciar, referitoare la anchetele penale împotriva magistraților de rang înalt), [CDL-AD(2019)031].

Consiliul Europei: Comisia de la Veneția (2020), *Bulgaria - Urgent interim opinion on the draft new constitution opinion* (Bulgaria – Aviz provizoriu de urgență privind avizul pentru proiectul noii constituții), [CDL-AD(2020)035].

Consiliul Europei: Comisia de la Veneția (2020), *Poland - Joint Urgent Opinion of the Venice Commission and the Directorate General of Human Rights and Rule of Law (DGI) of the Council of Europe on amendments to the Law on the Common courts, the Law on the Supreme court and some other Law*, [Polonia – Avizul comun urgent al Comisiei de la Veneția și al Direcției Generale pentru Drepturile Omului și Statul de Drept (DGI) din cadrul Consiliului Europei privind amendamentele la Legea privind instanțele ordinare, Legea privind Curtea Supremă și o serie de alte acte normative], [CDL-AD(2020)017].

Consiliul Europei: Comitetul de Miniștri (2010), *Recomandarea CM/Rec(2010)12 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind judecătoria: independență, eficiență și responsabilități*.

Consiliul Europei: Comitetul de Miniștri (2019), Decizia CM/Notes/1362/H46-6.

Consiliul Europei: Comitetul de Miniștri (2019), *Rezoluția intermediară CM/ResDH(2019)367*.

Consiliul Europei: Comitetul de Miniștri (2020), Decizia CM/Del/Dec(2020)1377bis/H46-9.

Consiliul Europei: Comitetul de Miniștri (2021), Decizia CM/Notes/1398/H46-6 din 9-11 martie, (https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900001680a1abfa).

Consiliul Europei: Departamentul pentru executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului (2021), *Memorandumul H/Exec(2021)9*.

Consiliul Uniunii Europene (2017), *Concluziile Consiliului privind mecanismul de cooperare și de verificare* (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/20171212-st15587_en.pdf).

Criticile Consiliul Suprem al Baroului privind reforma hărții judiciare – <https://www.vas.bg/bg/a/predlozheniyata-za-reforma-na-sdebnata-karta>.

Curtea Constituțională, cazul nr. 15 din 2020 – <http://www.constcourt.bg/bg/Cases/Details/585>

Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Hotărârea din 18 iunie 2020, Comisia Europeană/Ungaria, C-78/18.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 5 februarie 2010, Kolevi/Bulgaria.

Curtea Supremă de Casație a Bulgariei (2019), *Raportul anual pentru 2020*.

Curtea Supremă de Casație a Bulgariei (2021), *Contribuția Curții Supreme de Casație a Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

Decizia nr. 6/2021 a Curții Constituționale în cazul nr. 15/2020. <http://www.constcourt.bg/bg/Acts/GetHtmlContent/96c8d204-d2eb-4785-beac-7133ed3b6cd2>

Departamentul de Trezorerie al SUA (2021), *Specially designated nationals list update* (Lista actualizată a resortisanților special desemnați) – 2 iunie 2021 (<https://home.treasury.gov/policy-issues/financial-sanctions/recent-actions/20210602>).

Direcția Generală Comunicare (2019), *Eurobarometru Flash 482: Atitudinea întreprinderilor față de corupție în UE*.

Direcția Generală Comunicare (2020), *Eurobarometru special 502: Corupția*.

Forumul bulgar de donații (2021), *Contribuția Forumului bulgar de donații la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

Fundația Institutului bulgar pentru inițiative legislative (2021), *Contribuția Fundației Institutului bulgar pentru inițiative legislative la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

GRECO (2015), *Fourth Evaluation Round – Evaluation report on Bulgaria on corruption prevention in respect of members of parliament, judges and prosecutors* (A patra rundă de evaluare GRECO – Raport de evaluare privind prevenirea corupției în rândul parlamentarilor, judecătorilor și procurorilor – Bulgaria): <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806c983f>.

Guvernul Bulgariei (2021), *Contribuția Bulgariei la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

Guvernul Bulgariei (2021), *Draft National Corruption Prevention and Counteraction Strategy (2021-2027)* [Proiectul de strategie națională de prevenire și combatere a corupției (2021-2027)] (<https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5828>).

Institutul pentru Economie de Piață (IME) (2021), *Study on secondment of magistrates* (Studiu privind detașarea magistraților) (<https://ime.bg/bg/articles/komandirovane-na-magistrati-ili-kadruvane-tihomyikom/#ixzz6pUEALbxu>).

Magistrats Européens pour la Démocratie et les Libertés (2021), *Contribuția Magistrats européens pour la démocratie et les libertés la Raportul din 2021 privind statul de drept*.

Ministerul Finanțelor (2019), *National Development Programme Bulgaria 2030* (Programul național de dezvoltare al Bulgariei pentru 2030) (<https://www.minfin.bg/upload/46720/National%2BDevelopment%2BProgramme%2BBULGARIA%2B2030.pdf>).

Parlamentul European (2020), *Rezoluția referitoare la statul de drept și drepturile fundamentale în Bulgaria*, [2020/2793(RSP)].

Parlamentul European, *Member states must stop selling EU passports immediately, MEPs demand* (Deputații din Parlamentul European solicită statelor membre să înceteze imediat vânzarea de pașapoarte UE), comunicat de presă din 22 octombrie 2020. (<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20201016IPR89564/member-states-must-stop-selling-eu-passports-immediately-meps-demand>).

Președinția finlandeză a Consiliului Uniunii Europene (2019), *Raportul președinției* (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14856-2019-INIT/en/pdf>).

Reporters without Borders (Reporterii fără Frontiere) – Bulgaria, (<https://rsf.org/en/bulgaria>).

Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare (2019), *Independence and Accountability of the Judiciary – ENCJ Survey on the independence of judges* (Independență și răspundere în cadrul sistemului judiciar – Sondaj realizat de RECJ privind independența judecătorilor).

Transparency International (2021), *Indicele de percepție a corupției 2020*.

Anexa II – Vizita de țară în Bulgaria

În martie 2021, serviciile Comisiei au organizat reuniuni virtuale cu:

- Asociația Judecătorilor din Bulgaria
- Asociația Jurnaliștilor Europeni – Bulgaria
- Asociația Procurorilor din Bulgaria
- Autoritatea de reglementare pentru serviciile mass-media audiovizuale – CME
- Baroul din Sofia
- Centrul pentru Studiul Democrației
- Comisia pentru combaterea corupției și confiscarea bunurilor dobândite ilegal
- Consiliul anticorupție
- Consiliul Judiciar Suprem
- Consiliul național pentru etică jurnalistică
- Consiliul Suprem al Baroului
- Curtea Supremă de Casație
- Direcția de modernizare a administrației
- Fundația pentru fondul anticorupție
- Inspectoratul Consiliului Judiciar Suprem
- Institutul bulgar pentru inițiative legislative
- Institutul pentru Economie de Piață
- Ministerul Culturii
- Ministerul de Interne
- Ministerul Justiției
- Parchetul General
- Parchetul specializat
- Programul privind accesul la informații
- Proiectul „For the Truth”
- Tribunalul Penal Specializat
- Uniunea Editorilor din Bulgaria

* Comisia s-a întâlnit, de asemenea, cu următoarele organizații în cadrul mai multor reuniuni orizontale:

- Amnesty International
- Centrul european pentru legislație nonprofit
- Centrul european pentru libertatea presei și a mijloacelor de informare în masă
- Centrul pentru Drepturi Reproductive
- CIVICUS
- Comisia Internațională a Juriștilor
- Comitetul Helsinki -Țările de Jos
- Conferința bisericilor europene
- EuroCommerce
- Federația Europeană a Jurnaliștilor
- Federația Internațională pentru Drepturile Omului
- Forumul Civic European

- Forumul European al Tineretului
- Front Line Defenders
- Fundația Human Rights House
- Human Rights Watch
- ILGA-Europa
- Institutul de Politici Europene pentru o Societate Deschisă
- Institutul Internațional de Presă
- Parteneriatul European pentru Democrație
- Philanthropy Advocacy
- Protection International
- Reporteri fără Frontiere
- Rețeaua Europeană a Federației Internaționale pentru Planificare Familială
- Societatea civilă Europa
- Transparency International EU
- Uniunea Libertăților Civile pentru Europa